

ZAŁĄCZNIK NR 1

DO UCHWAŁY

RADY GMINY WIŚNIEWO

Z DNIA

Strategia Rozwoju Gminy Wiśniewo na lata 2023-2030

Spis treści

SPIS TREŚCI	2
I. WPROWADZENIE.....	3
II. WNIOSKI Z DIAGNOZY STRATEGICZNEJ.....	5
2.1. W zakresie uwarunkowań przestrzennych.....	5
2.2. W zakresie procesów społecznych	12
2.3. W zakresie uwarunkowań gospodarczych.....	16
III. WIZJA ROZWOJU I MISJA GMINY WIŚNIEWO W PERSPEKTYWIE DO 2030 ROKU.....	18
IV. CELE STRATEGICZNE ROZWOJU GMINY WIŚNIEWO W WYMIARZE PRZESTRZENNYM, SPOŁECZNYM I GOSPODARCZYM	19
4.1. Kierunki działań podejmowanych do osiągnięcia celów operacyjnych i strategicznych	23
4.1.1. Wykaz kierunków działań i działań w ramach strefy przestrzennej	23
4.1.2. Wykaz kierunków działań i działań w ramach strefy społecznej.....	28
4.1.3. Wykaz kierunków działań i działań w ramach strefy gospodarczej	34
5. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI	37
6. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNEJ GMINY	39
6.1. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	39
6.2. Strategia Rozwoju Gminy w odniesieniu do Ustawy Prawo Wodne	40
7. SPÓJNOŚĆ ZAŁOŻEŃ STRATEGII Z KIERUNKAMI UJĘTYMI W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO 2030+	42
8. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII, W TYM WYTYCZNE DO SPORZĄDZENIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH	44
8.1. Monitoring	45
8.2. Ewaluacja	48
9. RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	48
SPIS TABEL, WYKRESÓW, RYSUNKÓW.....	52

I. Wprowadzenie

Strategia Rozwoju Gminy Wiśniewo na lata 2023-2030 jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą. Określa ona strategiczne kierunki rozwoju w perspektywie do 2030 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz gminnych, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: środowisko przyrodnicze i kulturowe, zasoby ludzkie, infrastrukturalne, czy środki finansowe oraz stanowi formalną podstawę do przygotowania wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy Wiśniewo na lata 2023-2030 jest dokumentem nadrzędnym względem innych dokumentów planistyczno-strategicznych obowiązujących w Gminie, a także spójnym z dokumentami wyższego rzędu.

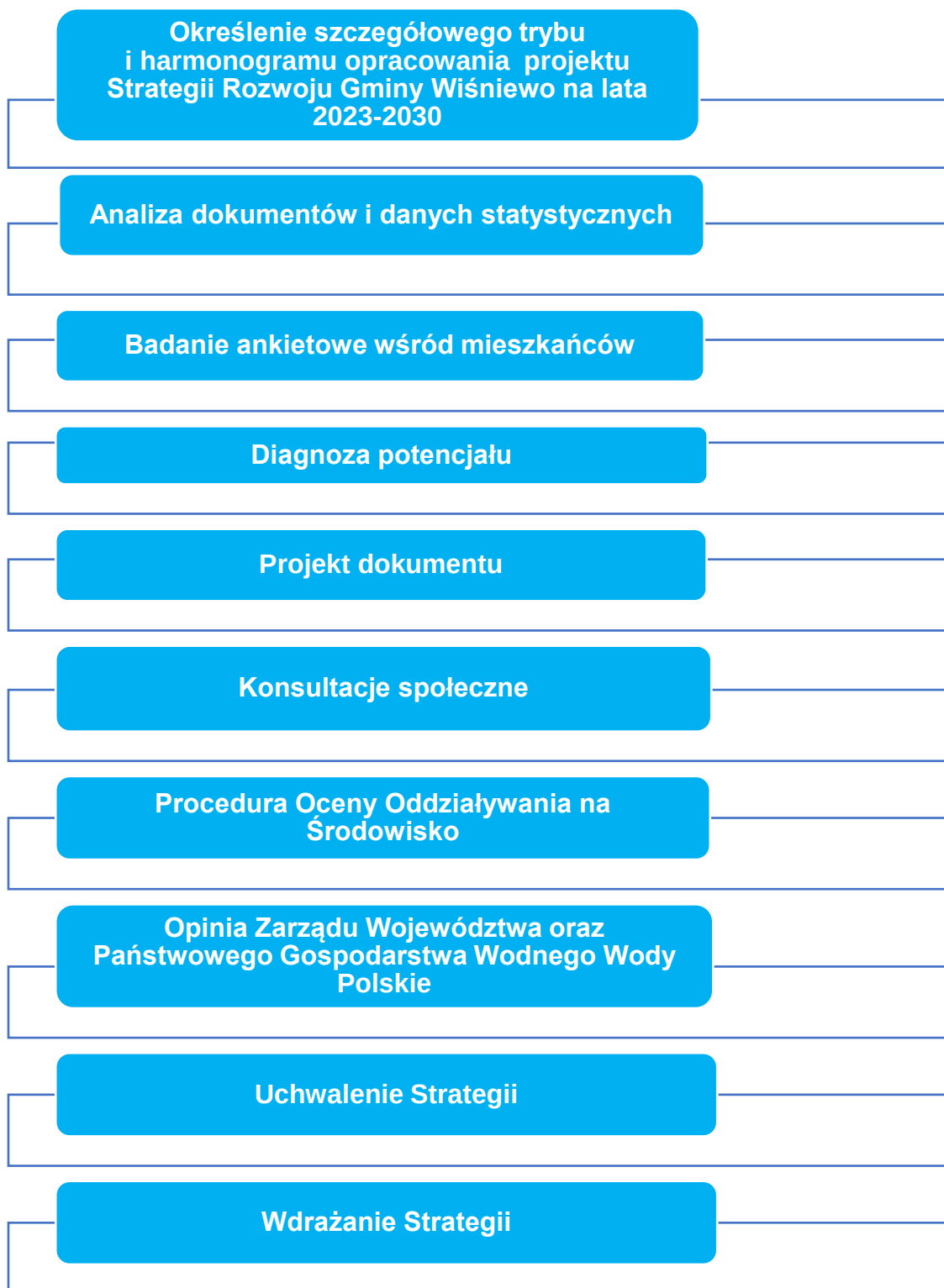
Okres realizacji Strategii przyjęto na dziewięć lat, co jest zgodne z okresem kolejnej perspektywy budżetowej UE (2021-2027) wraz z dodatkowym okresem rozliczania pozyskanych projektów. Strategia została sformułowana w ścisłej korelacji z kluczowymi dokumentami planistycznymi szczebla krajowego, regionalnego i subregionalnego, m.in. Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą 2030 roku), Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 oraz Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+.

Dokument został opracowany na podstawie aktualnych dokumentów planistycznych, sprawozdań oraz danych statystycznych. Podstawowym dokumentem prawnym wykorzystywanym podczas przygotowania Strategii była ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym. Ponadto wzięto pod uwagę zapisy poprzedniej Strategii. Ważnym elementem w pracach nad Strategią była partycypacja społeczna. Diagnoza strategiczna została uzupełniona o analizę ankiet wypełnionych przez mieszkańców.

Projekt dokumentu poddano konsultacjom społecznym i przedłożono Zarządowi Województwa Mazowieckiego w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa.

Powyższe działania miały na celu ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2020 poz. 1378)

Poniżej przedstawiono poszczególne etapy prac nad Strategią.

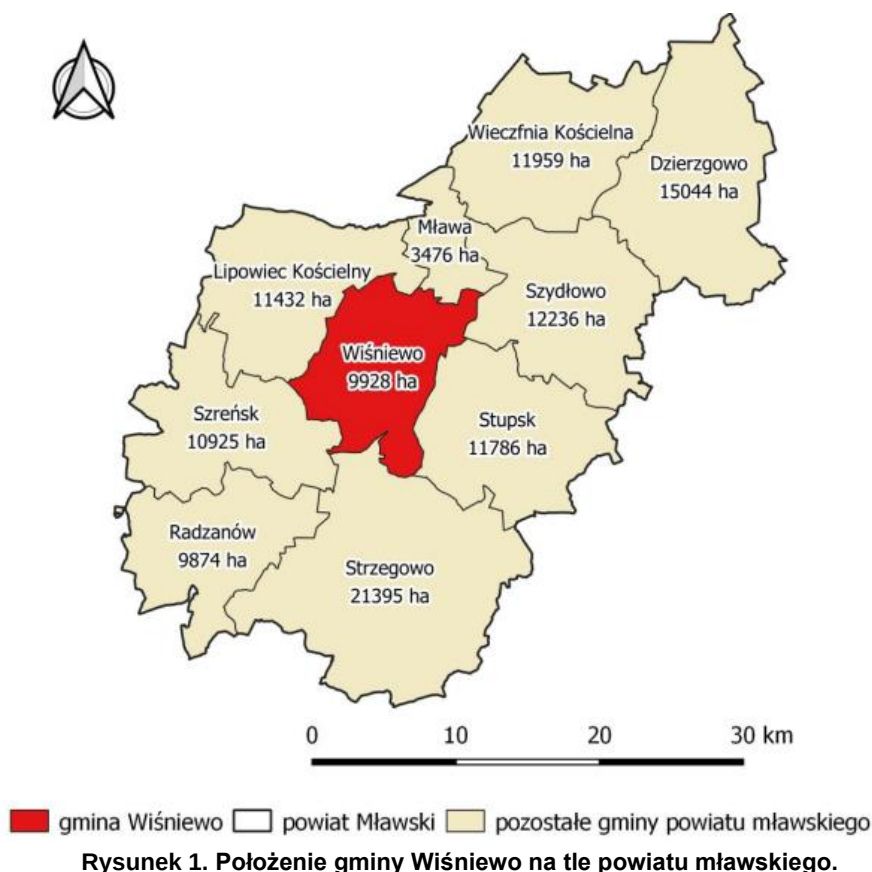
II. Wnioski z diagnozy strategicznej

2.1. W zakresie uwarunkowań przestrzennych

Położenie i powiązania drogowe

Gmina Wiśniewo jest gminą wiejską, usytuowaną w północnej części województwa mazowieckiego w powiecie mławskim. Gmina składa się z 16 sołectw o łącznej powierzchni 99 km² (9 928 ha) i graniczy z następującymi gminami:

- od południa – Strzegowo, Szreńsk,
- od zachodu – Lipowiec Kościelny,
- od północy - Mława,
- od wschodu – Szydłowo, Słupsk.

Rysunek 1. Położenie gminy Wiśniewo na tle powiatu mławskiego.

W skład gminy wchodzi 18 sołectw, do których należą: Bogurzyn, Bogurzynek, Głużek, Korboniec, Kosiny Bartosowe, Kosiny Kapiczne, Kowalewo, Modła, Nowa Otocznia, Podkrajewo, Stara Otocznia, Stare Kosiny, Wiśniewko, Wiśniewo, Wojnowka, Żurominek.

Przez wschodnią część gminy Wiśniewo przebiega droga ekspresowa S7 relacji Gdańsk – Warszawa. Uzupełnieniem drogi ekspresowej jest sieć dróg powiatowych i gminnych. Przez teren gminy przebiegają drogi powiatowe nr: 2328W, 2332W, 2343W, 2330W, 2331W, 2344W, 2345W, 4640W, 2346W, 2327W, 2326W, 2347W, 2349W o łącznej długości w granicach gminy – 43,98 km. Długość dróg gminnych wynosi 41,59 km.

Sieć wodociągowa i kanalizacyjna

Jednym z podstawowych elementów infrastruktury technicznej, wyznaczającym standard zamieszkania na danym terenie, a jednocześnie będącym warunkiem prawidłowego rozwoju społeczno - gospodarczego jest dostęp mieszkańców do wody bieżącej z sieci wodociągowej.

Długość sieci wodociągowej końcem 2022 roku wynosiła 117,1 km. Na przestrzeni ostatnich kilku lat zaobserwować można niewielki przyrost długości sieci wodociągowej. Stopień zwodociągowania gminy wynosi około 98%.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Długość sieci wodociągowej [km]	102,5	103,8	105,2	106,2	109,1	109,1	117,1

Gmina Wiśniewo posiada pozwolenia wodnoprawne na pobór wody z czterech stacji uzdatniania wody.

Miejscowość	Numer działki	Liczba studni
Wiśniewo	278	2
Bogurzynek	209/9, 211/7	2
Podkrajewo	410/4, 410,6, 410,8, 412/1	2
Kowalewo	417/1	2

Długość sieci kanalizacji sanitarnej w gminie liczy zaledwie 0,4 km, a stosunek liczby mieszkańców podłączonych do systemu kanalizacji do ogólnej liczby mieszkańców gminy w roku 2022 wyniósł 2,6%. Stopień skanalizowania gminy w ostatnich latach nie uległ zmianie. Do sieci podłączonych jest 14 budynków i korzysta z niej 118 mieszkańców.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Długość sieci kanalizacyjnej [km]	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4

Niewielka długość sieci kanalizacyjnej powoduje że ścieki sanitarne powstające w indywidualnych gospodarstwach domowych są najczęściej odprowadzane do zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba zbiorników bezodpływowych [szt.]	972	948	982	994	1 028	1 028

Liczba przydomowych oczyszczalni [szt.]	586	610	644	644	644	644
---	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Na terenie gminy funkcjonuje jedna mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków. W oczyszczalni oczyszczane są ścieki dopływające siecią kanalizacji sanitarnej, powstające w budynkach osiedla zlokalizowanego w miejscowości Kosiny Stare. Ścieki na mocy pozwolenia wodnoprawnego odprowadzane są do rowu melioracyjnego. Dopuszczalna przepustowość oczyszczalni wynosi:

- $Q_{sr} d = 36,0 \text{ m}^3/d$,
- $Q_{max} d = 46,8 \text{ m}^3/h$,
- $Q_{max} h = 4,88 \text{ m}^3/rok$.

Infrastruktura techniczna

Energia elektryczna

Teren gminy jest zelektryfikowany w 100%. Wszystkie miejscowości posiadają oświetlenie ulicznego, które jest systematycznie rozbudowywane oraz modernizowane pod kątem oświetlenia ekologicznego. Na terenie gminy Wiśniewo istnieje infrastruktura energetyczna administrowana przez Energa – Operator S.A. Oddział w Płocku.

W latach 2020-2022 do sieci energetycznej na terenie gminy przyłączono 251 mikroinstalacji fotowoltaicznych o łącznej mocy 2,082 MW.

Sieć ciepłownicza

Na terenie Gminy Wiśniewo nie funkcjonują scentralizowane systemy ogrzewania (nie istnieją zakłady produkujące ciepło oraz jednostki zajmujące się dystrybucją ciepła). Podstawą gospodarki cieplnej jest więc infrastruktura ciepłownicza oparta na lokalnych źródłach ciepła eksploatowanych przez ich właścicieli wyłącznie na własne potrzeby oraz przez piecowy system ogrzewania mieszkań. Głównym czynnikiem grzewczym jest węgiel oraz inne produkty węglopochodne, coraz częściej pellet drzewny, gaz. Coraz częściej mieszkańcy korzystają również z odnawialnych źródeł energii – przede wszystkim z pomp ciepła.

Sieć gazowa

Dostawcą gazu dla Gminy Wiśniewo jest Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Warszawie. Sieć gazowa na terenie gminy uległa rozbudowie na przestrzeni ostatnich lat.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Długość sieci gazowej [m]	470	512	512	16 411	16 401	17 475

Mieszkalnictwo

Sytuację mieszkaniową na terenie gminy można uznać za korzystną. Główną formą własności mieszkań w gminie jest własność prywatna. Liczba mieszkań na terenie gminy Wiśniewo w roku 2022 stanowiła wartość 1 686. Łączna powierzchnia zasobu mieszkaniowego w 2022 roku wynosiła 150 825 m².

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba mieszkań [szt.]	1 545	1 560	1 575	1 586	1 640	1 660	1 686
Liczba budynków mieszkalnych [szt.]	1 347	1 356	1 368	1 395	1 406	1 441	1 463

Pomimo w miarę stabilnej liczby ludności w celu zaspokojenia swoich potrzeb, inwestorzy zwiększali powierzchnię budynków mieszkalnych, co ma odzwierciedlenie w przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania w przeliczeniu na osobę.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania [szt.]	88,3	88,5	88,7	89,0	88,5	88,8	89,5
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę [szt.]	25,3	25,9	26,4	27,0	28,3	28,9	29,6

Z roku na rok poprawia się stan techniczny mieszkań poprzez wzrost wyposażenia w instalacje. Na terenie gminy obserwowany jest również stopniowy wzrost wyposażenia w sieć gazową budynków mieszkalnych.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
wodociąg	98,6	98,6	98,6	98,7	99,1	99,2
ustęp splukiwany	87,6	87,8	87,9	88,0	92,1	92,2
łazienka	82,9	83,1	83,2	83,5	87,8	88,0
centralne ogrzewanie	78,3	78,5	78,7	78,9	74,0	74,3
gaz sieciowy	0,0	0,0	0,0	2,7	4,6	6,7

Środowisko

Powietrze

Na terenie gminy Wiśniewo odczuwalna jest niezadowolająca jakość powietrza atmosferycznego w sezonie grzewczym.

Źródłem uciążliwego hałasu na terenie gminy jest również komunikacja. Do najbardziej obciążonych ruchem pojazdów, należała droga krajowa nr 7 (Gdańsk-Warszawa). Pozostałą sieć komunikacyjną gminy stanowią drogi powiatowe i gminne. Sytuację poprawiło wybudowanie drogi ekspresowej S7. W wyniku realizacji inwestycji większość obecnego ruchu na trasie DK 7 została przeniesiona na nową drogę ekspresową, odciążając tym samym tereny zabudowane od ruchu tranzytowego oraz przyczyniając się m.in. do

zmniejszenia hałasu docierającego do terenów zabudowanych z uwagi na większą ich odległość od trasy oraz montaż ekranów akustycznych.

Na podstawie Rocznej oceny jakości powietrza w województwie mazowieckim, raport wojewódzki za rok 2022 na terenie gminy odnotowano przekroczenia roczne poziomu docelowego benzo(a)pirenu.

Gospodarka wodna

Wody na terenie gminy położone są na obszarze dorzecza Wisły, w regionie wodnym Wisły Środkowej. Cały obszar gminy przynależy do zlewni Wkry i jest odwadniany przez jej dopływ Mława. Przez obszar gminy Wiśniewo przepływają następujące rzeki :

- Fragment Mławki, swój początek bierze na północ od Mławy w okolicach Białut i płynąc w kierunku południowo-zachodnim uchodzi do Wkry w rejonie Ratowa,
- Seracz, na terenie gminy jest największym w całości uregulowanym lewobrzeżnym dopływem Mławki. Rzeka płynie z północnego wschodu na południowy zachód. Długość cieku na terenie gminy wynosi 13,3 km o średniej szerokości 2,5 m.
- Sewerynka - lewobrzeżny dopływ Mławki. Obszarem źródłowym rzeki jest teren położony na północny - wschód od wsi Kosiny Bartosowe do wsi Kosiny Kapiczne. Długość cieku na terenie gminy wynosi 8,7 km o średniej szerokości 1,2 m.

Szczegółowy opis wód na terenie gminy wraz z ich oceną zawarto w rozdziale 6.2. *Strategia Rozwoju Gminy w odniesieniu do Ustawy Prawo Wodne*.

Gospodarka odpadami

System gospodarki odpadami na terenie gminy Wiśniewo funkcjonuje prawidłowo. W roku 2022 z terenu gminy odebrano łącznie 2 379,95 ton odpadów. W ostatnich latach odnotowuje się wzrost masy zbieranych odpadów z terenu gminy. Jest to trend widoczny także na terenie całego powiatu jak i województwa. W perspektywie do 2030 roku można spodziewać się coraz większych problemów związanych z gospodarką odpadami w związku ze zwiększającą się masą wytwarzanych odpadów przypadających na jednego mieszkańca gminy.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Masa zebranych odpadów [t]	1 386,12	1 561,39	1 556,57	1 662,42	1 902,03	2 379,95
Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów [%]	30,0	33,4	37,1	42,3	54,2	53,3

Na terenie gminy Wiśniewo w miejscowości Żurominek na działce po byłej Hydroforni. zlokalizowany jest Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, który świadczy usługi w zakresie zbierania odpadów komunalnych wytwarzanych przez mieszkańców gminy Wiśniewo.

W związku z realizacją zapisów „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” - mieszkańcy gminy Wiśniewo mają możliwość otrzymania dofinansowania z budżetu gminy na usuwanie wyrobów azbestowych - dotacja obejmuje odbiór, transport i unieszkodliwienie

zdemontowanych wyrobów zawierających azbest. Koszt demontażu pokrywa właściciel nieruchomości.

Wg bazy azbestowej na terenie gminy Wiśniewo:

- zinwentaryzowano 7 256,14 Mg wyrobów azbestowych,
- unieszkodliwiono 402,91 Mg wyrobów azbestowych,
- pozostało do unieszkodliwienia 6 853,23 Mg wyrobów azbestowych.

Zasoby przyrodnicze i obszary chronione

Szczególnie znaczącym elementem w środowisku przyrodniczym są lasy. Spełniają one wielorakie funkcje: środowiskotwórcze, krajobrazowe, ochronne, społeczne - przyczyniając się do zachowania równowagi ekologicznej w obrębie gminy.

Lasy na terenie gminy Wiśniewo zarządzane są przez Nadleśnictwo Dwukopy, zajmują one 578,09 ha co stanowi 5,8% całkowitej powierzchni gminy, co stanowi najniższy wskaźnik lesistości w powiecie mławskim. W strukturze własności dominują lasy prywatne około 81% powierzchni lasów na terenie gminy. Lasy publiczne stanowią 19% i w całości należą do Skarbu Państwa i pozostają w zarządzie Lasów Państwowych.

Powierzchnia obszarów chronionych na terenie gminy wynosi 808,85 ha (8% powierzchni gminy). Do obszarów chronionych na terenie gminy Wiśniewo zaliczyć można:

- Zieluńsko-Rzęnowski Obszar Chronionego Krajobrazu,
- obszar natura 2000 Doliny Wkry i Mławki,
- pomniki przyrody (3 sztuki).

Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Strefa przestrzenna	
Infrastruktura	
- Korzystne położenie komunikacyjne (obecność głównych tras komunikacji krajowej - drogi ekspresowej S7) - Bliskość ośrodków miejskich (Mława – ok. 10 km, miasto stołeczne Warszawa – ok. 120 km) - Dostępność infrastruktury technicznej (m.in. sieci energetycznej, Internetu) - Wysoki stopień zwodociągowania gminy - Niski stopień objęcia gminy miejscowymi	- Zły stan techniczny części dróg gminnych i powiatowych - Niska dostępność transportu zbiorowego - Brak zorganizowanych ścieżek rowerowych - Niski stopień skanalizowania gminy

planami zagospodarowania przestrzennego - Poprawa stanu infrastruktury mieszkaniowej na przestrzeni lat - Prowadzona modernizacja oświetlenia ulicznego	
Środowisko	
- Cenne obszary chronione na terenie gminy - Sprawnie funkcjonujący system gospodarki odpadami (m.in. wzrastający udział odpadów zebranych selektywnie) - Funkcjonujący na terenie gminy PSZOK - Brak dużych zakładów przemysłowych negatywnie oddziałujących na środowisko	- Niski udział OZE w bilansie energetycznym gminy - Uciążliwość odorowa związana z funkcjonującymi fermami drobiu - Duży udział budynków wymagających podjęcia działań termomodernizacyjnych - Znaczny udział węgla w bilansie energetycznym gminy, nieprawidłowe praktyki części mieszkańców związane z spalaniem odpadów - Bardzo niska lesistość gminy - Zły stan wód powierzchniowych (<i>na podstawie badań GIOŚ</i>) - Znaczna masa eternitu wymagającego usunięcia - Brak infrastruktury elektromobilności
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Zwiększająca się świadomość ekologiczna i rozwój alternatywnych źródeł energii - Rozwój infrastruktury technicznej (sieci gazowej, internetu światłowodowego)	- Wzrost masy odbieranych odpadów - Dalsze zanieczyszczenie oraz brak poprawy jakości wód powierzchniowych - Postępujące zmiany klimatu (podtopienia, huragany, pożary) - Rosnące koszty przygotowania i realizacji inwestycji - Nowe regulacje prawne dot. m.in. podatków czy programów ogólnokrajowych, które mają negatywny wpływ na budżety gmin

i mogą powodować ograniczenie realizacji nowych inwestycji

2.2. W zakresie procesów społecznych

Demografia

Na terenie gminy Wiśniewo występują niekorzystne tendencje demograficzne. Corocznie na terenie gminy nieznacznie zmniejsza się liczba mieszkańców. W roku 2022 liczba mieszkańców wynosiła 5 102 osób, podczas gdy w roku 2016 liczba mieszkańców stanowiła wartość 5 390 osób (spadek o ponad 5%). Trend związany ze spadkiem liczby mieszkańców jest tożsamy z obserwowanymi wskaźnikami dla powiatu oraz województwa.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba mieszkańców	5 390	5 330	5 286	5 225	5 132	5 102	5 102

Wskaźnik przyrostu naturalnego na terenie gminy w ostatnich latach odnotuje ujemne wartości (za wyjątkiem roku 2016).

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Urodzenia	60	67	47	60	54	58	49
Zgony	51	78	70	73	80	64	55
Wskaźnik przyrostu naturalnego	1,7	-2,1	-4,4	-2,5	-5,1	-1,2	-1,2

Obserwując strukturę wiekową mieszkańców zauważyć można wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, co jest skutkiem ogólnokrajowego procesu starzenia się społeczeństwa. Jednocześnie zauważalny jest także systematyczny spadek mieszkańców w wieku produkcyjnym.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
wiek przedprodukcyjny	20,2	20,1	20,1	19,9	20,2	20,4	20,6
wiek produkcyjny	2,9	63,0	62,7	62,8	61,6	60,9	59,9
wiek poprodukcyjny	16,9	17,0	17,2	17,3	18,2	18,7	19,5

Pomoc społeczna

Główny cel pomocy społecznej to umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Zadania te realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie. Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na terenie gminy oceniono prawidłowo.

W ostatnich latach odnotowywany jest systematyczny spadek osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej na analizowanym obszarze co świadczyć może o poprawie jakości życia mieszkańców na przestrzeni ostatnich lat.

Pomoc udzielana jest w formie zasiłków rodzinnych, dodatków do zasiłku rodzinnego, jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka, świadczeń opiekuńczych, zasiłku dla opiekuna, jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia trzeciego i kolejnego dziecka w rodzinie, świadczenia rodzicielskiego.

Do najczęściej przyznawanych świadczeń społecznych na terenie gminy Wiśniewo należą świadczenia z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby (niemal 53,2% ogółu korzystających rodzin). W dalszej kolejności rodziny borykały się z ubóstwem (ponad 40%, tendencja malejąca), niepełnosprawnością (blisko 40%) i potrzebą ochrony macierzyństwa (ponad 25%). Powodem udzielanej pomocy była także bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, która dotknęła nieco ponad 9% rodzin. W większości rodzin korzystających z pomocy występuję więcej niż jedna przyczyna i następuje nawarstwianie się problemów społecznych.

Bezrobocie

Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która jest wyrażonym w procentach stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji). Stopa bezrobocia w gminie Wiśniewo w 2021 roku wynosiła 6,2% (8,5% wśród kobiet i 4,4% wśród mężczyzn), a więc była wyższa od stopy bezrobocia rejestrowanego w powiecie mławskim (5,9%), województwie mazowieckim (4,4%) oraz w całej Polsce (5,2%).

Liczba osób bezrobotnych w ostatnich latach w niewielkim stopniu spada.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba bezrobotnych	188	149	117	116	136	121	110

Znaczną grupę wśród osób bezrobotnych stanowią osoby długotrwale bezrobotne, tj. pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy. Długotrwale pozostawanie bez pracy jest zjawiskiem bardzo niekorzystnym. Osoby te narażone są na wykluczenie zarówno z życia zawodowego, jak również społecznego. Ponadto na terenie gminy obserwuje się zjawisko bezrobocia ukrytego.

Kultura, rekreacja, sport

Na terenie gminy działalność kulturalną prowadzi Gminna Biblioteka Publiczna w Wiśniewie. Corocznie na terenie gminy organizowane są cykliczne imprezy do których należą m.in. Gminny dzień dziecka, Festyn Gminny, czy festyny coroczne w każdej miejscowości gminnej.

Do miejsc sportu i rekreacji zlokalizowanych na terenie gminy Wiśniewo zaliczyć można:

- Kosiny Bartosowe: boisko do piłki nożnej, boisko do kosza, boisko do piłki plażowej, mini plac zabaw, siłownia
- Kosiny Kapiczne: boisko do piłki nożnej, boisko do kosza, boisko do piłki plażowej, mini plac zabaw, siłownia

- Żurominek : boisko do piłki nożnej , boisko do kosza, boisko do piłki plażowej, mini plac zabaw, siłownia
- Kowalewo : boisko do piłki nożnej , boisko do kosza, boisko do piłki plażowej, mini plac zabaw, siłownia
- Bogurzynek: boisko do koszykówki, mini plac zabaw, siłownia zewnętrzna
- Podkrajewo: boisko do piłki nożnej, mini plac zabaw, siłownia
- Wojnówka: Boisko do koszykówki, boisko do piłki nożnej, boisko do kosza, mini plac zabaw, siłownia
- Wiśniewko: boisko do koszykówki, mini plac zabaw, siłownia
- Korboniec: boisko do piłki nożnej , boisko do kosza, boisko do piłki plażowej, mini plac zabaw, siłownia
- Modła: mini plac zabaw, boisko do koszykówki, boisko do piłki plażowej, siłownia zewnętrzna
- Nowa Otocznia : boisko do piłki nożnej ,boisko do piłki plażowej, boisko do kosza, mini plac zabaw, siłownia
- Stara Otocznia :boisko do piłki nożnej, boisko do kosza, boisko do piłki plażowej, mini plac zabaw, siłownia
- Głużek : boisko do koszykówki
- Głużek : boisko wielofunkcyjne przy szkole, siłownia przy szkole
- Stare Kosiny: boisko do koszykówki, boisko do piłki plażowej, siłownia
- Stare Kosiny: boisko wielofunkcyjne przy szkole
- Wiśniewo : siłownia zewnętrzna
- Wiśniewo : boisko wielofunkcyjne przy szkole boisko do piłki nożnej sztuczna nawierzchnia-2023
- Bogurzyn: boisko wielofunkcyjne przy szkole, siłownia
- Bogurzyn – plac zabaw przy Kościele

Na terenie gminy działają: koła gospodyń wiejskich (KGW) Na Szpilkach w Starej Otoczni, KGW w Starych Kosinach, KGW w Bogurzynie Bogurzynianki, KGW Parafianki.

Na terenie gminy Wiśniewo działa 7 jednostek ochotniczych straży pożarnych (OSP). Zrzeszają one prawie 200 druhów, z czego 150 czynnych, pozostali to wspierający i honorowi.

Oświata

Gmina Wiśniewo jest organem prowadzącym dla czterech szkół podstawowych z sześcioma oddziałami przedszkolnymi. Do placówek oświatowych zaliczyć można:

- Zespół Szkół w Wiśniewie,
- Szkoła Podstawowa w Głużku,
- Szkoła Podstawowa w Starych Kosinach,
- Szkoła Podstawowa im. Ks. Kan. Władysława Skierkowskiego w Bogurzynie.

Jednym ze wskaźników oceny jakości edukacji jest współczynnik skolaryzacji. Stosunek wszystkich osób uczących się na danym poziomie kształcenia do całej populacji osób będących w wieku nominalnie przypisanym temu poziomowi kształcenia, czyli tak zwany współczynnik skolaryzacji brutto. W latach 2016-2021 współczynnik skolaryzacji dla szkolnictwa podstawowego na terenie gminy wykazywał wartość na poziomie nieco powyżej 80%. Oznacza to, że odsetek mieszkańców z gminy Wiśniewo uczęszcza do szkół podstawowych, które znajdują się poza terenem gminy.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Współczynnik skolaryzacji brutto	82,17	81,62	83,47	81,56	81,50	81,17

Ochrona zdrowia

W zakresie podstawowej opieki zdrowotnej dla mieszkańców gminy Wiśniewo usługi świadczy Niepubliczny Ośrodek Zdrowia Eskulap w Wiśniewie. Zakres zadań obejmuje podstawową opiekę zdrowotną, ambulatoryjną opiekę specjalistyczną oraz rehabilitację leczniczą.

Należy zaznaczyć, iż gmina nie ma bezpośredniego wpływu na tę dziedzinę życia społecznego. Problem z dostępnością do wysokiej jakości opieki zdrowotnej jest problemem obserwowanym również w skali regionalnej jak i krajowej.

Bezpieczeństwo

Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa społeczności lokalnej jest jednym z podstawowych mierników ocenianych działań podejmowanych przez Policję. Działania muszą być oparte o współpracę wszystkich instytucji, organizacji i podmiotów uczestniczących i odpowiedzialnych za zapewnienie bezpieczeństwa, a w szczególności samorządów terytorialnych, społeczności lokalnych, organizacji pozarządowych i wymiaru sprawiedliwości.

Za bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy odpowiada Komenda Powiatowa Policji w Mławie Rewir Dzielnicowych oraz Straż Gminna z siedzibą we Wiśniewie.

Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Strefa społeczna	
- Sprawne działanie Ośrodka Pomocy Społecznej - Spadek liczby rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej oraz osób długotrwale pobierających świadczenie - Niewielki spadek liczby osób bezrobotnych na przestrzeni ostatnich lat - Prężnie działające koła gospodyń wiejskich oraz ochotnicze straże pożarne - Wzrastające zainteresowanie mieszkańców działalnością w ramach organizacji pozarządowych	- Niekorzystna sytuacja demograficzna (stały wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności na przestrzeni ostatnich lat, ujemny przyrost naturalny, spadek liczby mieszkańców gminy) - Brak zapewnionej opieki dla dzieci do lat 3 - Poziom bezrobocia wyższy od wartości dla powiatu, województwa, kraju; zjawisko bezrobocia ukrytego - Mieszkańcy borykający się z problemami alkoholowymi, długotrwale lub ciężką chorobą - Słabo rozwinięta sieć wsparcia dla społeczeństwa starzejącego się, zwłaszcza osób samotnie gospodarujących (m.in. brak

- Aktywna i otwarta społeczność lokalna - Wysoki poziom bezpieczeństwa - Funkcjonująca straż gminna	placówki dziennego domu seniora) - Znaczny odsetek dzieci w wieku szkolnym korzystających z placówek oświatowych z poza gminy (stosunkowo niski wskaźnik skolaryzacji brutto) - Niski dostęp do opieki zdrowotnej
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Prowadzenie przez państwo polityki Prorodzinnej - Wzmacnianie integracji mieszkańców - Poprawa dostępności i jakości opieki zdrowotnej - zwiększenie dostępności specjalistycznych usług medycznych, w tym uwzględnienie potrzeb osób starszych	- Migracje ludności, w szczególności młodych do większych ośrodków miejskich - Postępujący proces starzenia się społeczeństwa powiązany z brakiem odpowiedniej opieki zdrowotnej - Zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych

2.3. W zakresie uwarunkowań gospodarczych

Przedsiębiorczość

W roku 2022 na terenie gminy Wiśniewo zlokalizowanych było 399 podmiotów gospodarczych. Wśród podmiotów przeważają mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające nie więcej niż 10 osób, prowadzące różnorodną działalność gospodarczą. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Wiśniewo najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (30.0%) oraz budownictwo (25.1%).

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba podmiotów gospodarczych	313	310	322	340	353	377	399

Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w roku 2022 dla gminy Wiśniewo wynosiła 2,5, podczas gdy wartość dla powiatu wynosiła 4,6, a dla województwa mazowieckiego 9,7. Wartości te wskazują na niski poziom przedsiębiorczości gminy.

Turystyka

Oprócz cennych walorów przyrodniczych na terenie gminy Wiśniewo na terenie gminy odnaleźć można wiele cennych obiektów zabytkowych, w tym wartościowe obiekty architektury sakralnej.

Do rejestru zabytków nieruchomych wpisane są trzy obiekty:

- Bogurzyn - kościół par. pw. św. Doroty, 1862, nr rej.: A-1075 z 21.05.2012;
- Wojnowka - kościół par. pw. św. Anny, 1904-14, nr rej.: A-1193 z 23.07.2013;
- Żurominek - kościół par. pw. św. Stanisława Biskupa, drewniany, XVIII, nr rej.: A-146 z 12.04.1962.

Inne gminne zabytki to: Figura Św. Jana Nepomucena w Starych Kosinach czy siedlisko tzw. okop w Bogurzynie, przydrożne figurki i kapliczki. Ciekawie czas można spędzić np. w Stajni Tarpan w Korbońcu.

Rolnictwo

Rolnicza przestrzeń produkcyjna gminy należy do przeciętnych. Naturalne warunki przyrodnicze wyznaczają jednak potencjał produkcyjny i możliwości rozwoju rolnictwa. Zgodnie z Powszechnym Spisem Rolnym w 2020 r. na terenie gminy zlokalizowanych było 524 gospodarstwa z powierzchnią użytków rolnych. Powierzchnia użytków rolnych wynosiła 6 080,62 ha.

Szansą dla gminy Wiśniewo jest rozwój agroturystyki połączonej z ekoturystyką. Daje to możliwość aktywizacji gospodarstw rolnych. Gmina ze względu na rozdrobnienie gospodarstw rolnych i walory przyrodnicze stwarza takie możliwości. Jednak konieczne jest propagowanie tego typu działalności wśród rolników i szkolenia w tym zakresie. Rolnicy są w stanie zapewnić turystom zdrowe posiłki z miejscowych produktów rolnych oraz zaproponować formy rekreacji i wypoczynku.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Strefa gospodarcza	
- Wzrastająca liczba podmiotów gospodarczych - Występowanie obiektów zabytkowych i historycznych o wartościach regionalnych - Korzystne położenie komunikacyjne i geograficzne	- Niedobór podmiotów gospodarczych z zakresu usług, w tym turystycznych - Brak wyznaczonych szlaków turystycznych - Zły stan części obiektów zabytkowych (m.in. dworów, założeń parkowych) - Słabe zaplecze do prowadzenia działalności rekreacyjnej - Brak dostatecznej promocji gminy jako ośrodka rozwoju lokalnej przedsiębiorczości - Ograniczona liczba miejsc pracy - Brak różnorodności zatrudnienia
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Wykorzystanie potencjału inwestycyjnego związanego z korzystnym położeniem geograficznym	- Wzmocniona konkurencja między samorządami o pozyskanie inwestorów

- Pozyskanie nowych inwestorów

- Możliwość pozyskania dofinansowania w ramach nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027

III. **Wizja rozwoju i misja gminy Wiśniewo w perspektywie do 2030 roku**

Wizja rozwoju stanowi projekcję, opis pożądanego stanu rzeczywistości przestrzenno-społeczno-gospodarczej obszaru gminy Wiśniewo w perspektywie do 2030 roku. Określa stan docelowy, do którego dążyć będą władze samorządowe i wszyscy zaangażowani partnerzy. Wskazuje ona zasadniczy kierunek wspólnie podejmowanych interwencji. Wyznaczona wizja stanowi kontynuację założeń wyznaczonych w ramach poprzedniej Strategii

Wizja

**GMINA WIŚNIEWO ZASPOKAJA POTRZEBY
MIESZKAŃCÓW, KSZTAŁTUJĄC WARUNKI KORZYSTNE
DO MIESZKANIA, EDUKACJI, REKREACJI I PRACY,
A TAKŻE PROMUJE WALORY PRZYRODNICZE
I KULTUROWE REGIONU DZIĘKI BOGATEJ
INFRASTRUKTURZE TURYSTYCZNEJ**

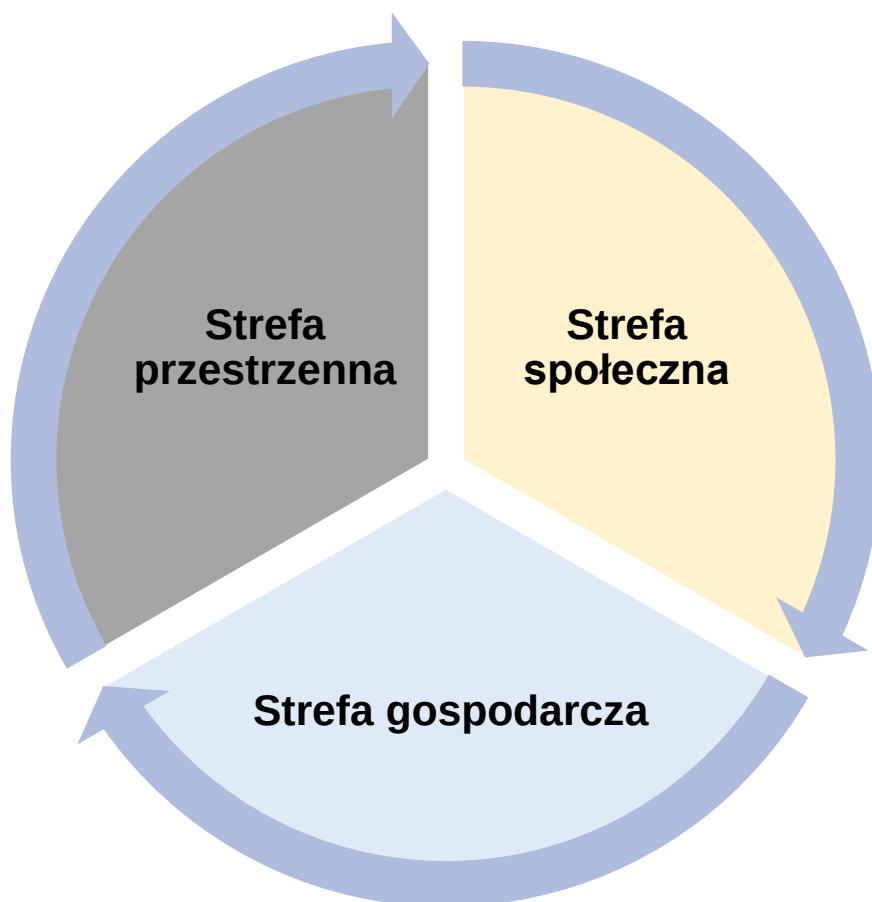
Misja

Misja wskazuje naczelny cel polityki rozwoju gminy Wiśniewo, wokół którego powinny koncentrować się działania władz samorządowych i wszystkich zaangażowanych partnerów. Stanowi przesłanie, będące podstawą i określeniem kierunku współpracy na szczeblu lokalnym. Wyznaczona misja stanowi kontynuację działań realizowanych w poprzednich latach.

**GMINA WIŚNIEWO — KOMFORT ŻYCIA MIESZKAŃCÓW
I FUNKCJONOWANIA PRZEDSIĘBIORSTW NA
DŁUGIE LATA**

IV. Cele strategiczne rozwoju gminy Wiśniewo w wymiarze przestrzennym, społecznym i gospodarczym

Wyznaczone w rozdziale cele strategiczne odwołują się do obligatoryjnych wymiarów stanowiących domeny planowania strategicznego, które przedstawiono na poniższej grafice.

Na potrzeby zbudowania kompleksowej interwencji planistycznej sformułowano trzy cele strategiczne, które z jednej strony budują ramy dla logiki zaplanowanej strategii rozwoju, a z drugiej są przyczynkiem do rozpoczęcia wdrażania tematycznego scenariusza rozwoju.

Strefa przestrzenna

Cel strategiczny 1: Zrównoważony rozwój gminy uwzględniający dbałość o środowisko naturalne	Cele operacyjne:	Cele strategiczne:
	1.1. Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznej	1.1.1. Rozbudowa infrastruktury transportu 1.1.2. Zadbane i bezpieczne przestrzenie publiczne z nowoczesną infrastrukturą
	1.2. Poprawa komponentów środowiska naturalnego	1.2..1. Wsparcie mieszkańców w wymianie nieekologicznych i nieefektywnych źródeł ciepła oraz wzrost udziału OZE 1.2.2. Rozbudowa infrastruktury prośrodowiskowej 1.2.3. Edukacja ekologiczna dostosowana do różnych grup odbiorców 1.2.4. Adaptacja do zmian klimatu

Strefa społeczna

Cel strategiczny 2: Podnoszenie jakości świadczonej usług oraz wzmacnianie kapitału ludzkiego	Cele operacyjne:	Cele strategiczne:
	2.1. Zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych	2.1.1. Utrzymanie dobrej dostępności opieki przedszkolnej i opieki dla dzieci do lat 3 2.1.2. Dobra jakość szkolnictwa podstawowego i ciekawa oferta zajęć pozalekcyjnych, dbałość o rozwój kadry nauczycielskiej
	2.2. Zapewnienie efektywnej pomocy społecznej i opieki zdrowotnej	2.2.1. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dla osób znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych oraz osób z niepełnosprawnościami 2.2.2. Nowoczesna publiczna i niepubliczna opieka zdrowotna oraz wsparcie opieki senioralnej
	2.3. Rozwój infrastruktury kulturalnej i rekreacyjnej połączony z integracją mieszkańców	2.3.1. Budowa, remont i zagospodarowanie obiektów kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych 2.3.2. Budowanie tożsamości lokalnej mieszkańców gminy 2.3.3. Usprawnienie funkcjonowania administracji oraz prawidłowy system komunikacji między mieszkańcami, a organizacjami samorządowymi i jednostkami organizacyjnymi

Strefa gospodarcza

Cel strategiczny 3: Wzmocnienie konkurencyjności gospodarczej	Cele operacyjne:	Cele strategiczne:
	3.1. <i>Dobre warunki dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości</i>	3.1.1. <i>Zapewnienie przestrzeni i zaplecza pod rozwój przedsięwzięć gospodarczych i inwestycji</i> 3.1.2. <i>Wsparcie rolnictwa</i>
	3.2. <i>Rozwój oferty turystycznej</i>	3.2.1. <i>Zwiększenie potencjału turystycznego dzięki nowym atrakcjom oraz zapleczu turystycznemu oraz promocji turystycznej gminy</i>

4.1. Kierunki działań podejmowanych do osiągnięcia celów operacyjnych i strategicznych

4.1.1. Wykaz kierunków działań i działań w ramach strefy przestrzennej

Cel strategiczny 1: Zrównoważony rozwój gminy uwzględniający dbałość o środowisko naturalne

Cel operacyjny 1.1: Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznej

Rozwinięta infrastruktura techniczna sprzyja właściwemu rozwojowi niemal wszystkich dziedzin życia gospodarczego i społecznego na terenie gminy.

Cel strategiczny 1.1.1. Rozbudowa infrastruktury transportu

W perspektywie do 2030 roku należy realizować inwestycje związane z poprawą jakości komunikacji i przemieszczania się osób zmotoryzowanych, pieszych oraz rowerzystów poprzez działania związane z modernizacją, uzupełnianiem oraz rozbudową dróg, ścieżek rowerowych oraz infrastruktury komunikacyjnej. Dodatkowo niezbędne są inwestycje związane z modernizacją przystanków czy organizacją miejsc parkingowych.

Przeprowadzona ankietyzacja wskazała na występujący problem związany z dostępnością do komunikacji zbiorowej. Występuje potrzeba rozwoju i lepszego dopasowania transportu zbiorowego do potrzeb mieszkańców, przy zachowaniu wysokich standardów, w tym dostosowania do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, rodziców z wózkami dla dzieci, rowerzystów itp.

Cel strategiczny 1.1.1. Rozbudowa infrastruktury transportu

Kierunek działań	Podmiot odpowiedzialny, partnerzy
------------------	-----------------------------------

Rozwój infrastruktury rowerowej	Gmina Wiśniewo, sąsiednie gminy, partnerzy prywatni
Modernizacje, przebudowy i rozbudowy sieci drogowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą: -Modernizacja dróg gminnych i wewnętrznych -Budowa, rozbudowa i modernizacja chodników, tym chodników wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, -Modernizacja i rozbudowa infrastruktury oświetlenia ulicznego	Gmina Wiśniewo, zarządcy dróg powiatowych, GDDKiA
Budowa ciągów pieszo-rowerowych wzdłuż dróg powiatowych	Gmina Wiśniewo, zarządcy dróg powiatowych
Zagospodarowanie miejsc parkingowych	Gmina Wiśniewo, partnerzy prywatni
Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa drogowego m.in. przejścia dla pieszych, spowalniacze, zatoki, świetlne oznakowania przejść dla pieszych	Gmina Wiśniewo, zarządcy dróg powiatowych, GDDKiA
Podejmowanie współpracy z partnerami samorządowymi i prywatnymi na rzecz rozwoju transportu zbiorowego	Gmina Wiśniewo, prywatni przewoźnicy, Starostwo Powiatowe w Mławie, Urząd Marszałkowski
Zapewnienie połączeń komunikacyjnych mieszkańcom obszarów wykluczonych transportowo. Poszukiwanie „dobrych praktyk” w zakresie zapewnienia dostępu do publicznego transportu mieszkańcom obszarów wiejskich i ich wdrażanie	Gmina Wiśniewo, prywatni przewoźnicy, Starostwo Powiatowe w Mławie, Urząd Marszałkowski

Cel strategiczny 1.1.2. Zadbane i bezpieczne przestrzenie publiczne z nowoczesną infrastrukturą

W perspektywie do 2030 roku podjąć działania na rzecz rozbudowy elementów małej architektury, pozytywnie wpływających na przestrzeń wspólną gminy. Gmina atrakcyjna dla mieszkańców, to także gmina bezpieczna wyposażona w odpowiednie systemy reagowania na sytuacje kryzysowe.

Cel strategiczny 1.1.2. Zadbane i bezpieczne przestrzenie publiczne z nowoczesną infrastrukturą	
Kierunek działań	Podmiot odpowiedzialny, partnerzy
Wprowadzanie elementów zieleni urządzonej w przestrzeń sołectw – wspólne zielone miejsca dla lokalnej społeczności tj. parki kieszonkowe, skwery, łąki	Gmina Wiśniewo

kwietne	
Rozbudowa obiektów małej architektury	Gmina Wiśniewo
Poszerzenie możliwości dostępu do sieci internetowej (w tym internetu światłowodowego)	Gmina Wiśniewo, dostawcy internetu
Doposażenie jednostek OSP w sprzęt zapewniający sprawne działania ratowniczo-gaśnicze oraz modernizacja remiz	Gmina Wiśniewo
Wzmacnianie systemu zarządzania kryzysowego w gminie	Gmina Wiśniewo
Monitoring i zabezpieczenie miejsc niebezpiecznych komunikacyjnie na terenie gminy	Gmina Wiśniewo

Cel operacyjny 1.2: Poprawa jakości środowiska naturalnego

W ramach działań w zakresie zrównoważonego wykorzystania zasobów środowiska naturalnego planuje się obranie kierunków mających na celu poprawę stanu środowiska w gminie. Planowane działania to zarówno te inwestycyjne jak i działania edukacyjne, które mają na celu zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy Wiśniewo. Gmina powinna także podejmować inicjatywy mające na celu ograniczanie zmian klimatu.

Cel strategiczny 1.2.1. Wsparcie mieszkańców w wymianie nieekologicznych i nieefektywnych źródeł ciepła oraz wzrost udziału OZE

Jednym z problemów w szeroko pojętej kwestii środowiska na terenie gminy jest niezadowalająca jakość powietrza atmosferycznego w sezonie grzewczym. Przyczyną takiego stanu jest znaczny udział węgla w bilansie energetycznym gminy oraz często nieprawidłowe praktyki stosowane przez mieszkańców. Zwiększenie liczby gospodarstw wprowadzających rozwiązania w zakresie ograniczenia niskiej emisji, przyczyni się do redukcji emisji gazów cieplarnianych, zmniejszenia stopnia degradacji środowiska naturalnego oraz globalnie przyczyni się do realizacji polskich zobowiązań akcesyjnych w zakresie zwiększania udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Ważnym aspektem jest realizacja projektów zmierzających do wzrostu udziału odnawialnych źródeł energii na terenie gminy. Chodzi zarówno o projekty instalacji OZE w budynkach użyteczności publicznej, jak i programy ogólnogminne dla gospodarstw domowych, dofinansowywane ze środków unijnych i krajowych.

Cel strategiczny 1.2.1. Wsparcie mieszkańców w wymianie nieekologicznych i nieefektywnych źródeł ciepła oraz wzrost udziału OZE	
Kierunek działań	Podmiot odpowiedzialny, partnerzy
Realizacja programów/projektów dofinansowujących wymianę pieców w indywidualnych gospodarstwach domowych na ekologiczne	Gmina Wiśniewo, WFOŚiGW, mieszkańcy

Wsparcie działań termomodernizacyjnych	Gmina Wiśniewo, WFOŚiGW, mieszkańcy
Wsparcie działań na rzecz wykorzystania OZE (montaż instalacji fotowoltaicznych, pomp ciepła itp.)	Gmina Wiśniewo, WFOŚiGW, mieszkańcy
Zapewnienie neutralności energetycznej budynków użyteczności publicznej: - Wyposażenie budynków użyteczności publicznej w odnawialne źródła energii - Wymiana energooszczędnej oświetlenia w obiektach użyteczności publicznej - Projektowanie i wykonanie budynków użyteczności publicznej w technologii pasywnej i zeroemisyjnej	Gmina Wiśniewo, zarządcy budynków użyteczności publicznej, powiat mławski, WFOŚiGW

Cel strategiczny 1.2.2. Rozbudowa infrastruktury prośrodowiskowej

W ramach wyznaczonego celu planuje się realizację działań związanych z rozbudową oraz modernizacją istniejącej infrastruktury wpływającej na stan komponentów środowiska na terenie gminy Wiśniewo. Ważnym elementem wpływającym na atrakcyjność gminy jest dostęp do sieci wodno – kanalizacyjnej. Gmina posiada wysoki stopień zwodociągowania. Do działań które wymagają kontynuacji to inwestycje związane z rozbudową sieci kanalizacyjnej.

Ponadto ważnym elementem infrastruktury prośrodowiskowej jest rozbudowa sieci gazowej, która została rozpoczęta w ostatnich latach.

Ważnym elementem jest infrastruktura gospodarki odpadami. Gmina Wiśniewo, podobnie jak przeważająca liczba gmin w Polsce, boryka się z problemami dotyczącymi wysokości opłat za odbiór i utylizację śmieci oraz problemami organizacyjnymi związanymi z gospodarowaniem odpadami. Większość działań służących doskonaleniu lokalnej gospodarki odpadami zależy od zmieniających się regulacji prawnych i sytuacji na rynku, które są poza kompetencjami i wpływem pojedynczej gminy. Do działań, które powinna realizować gmina przy wsparciu mieszkańców jest utylizacja eternitu.

Cel strategiczny 1.2.2. Rozbudowa infrastruktury prośrodowiskowej	
Kierunek działań	Podmiot odpowiedzialny, partnerzy
Budowa, rozbudowa, modernizacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej	Gmina Wiśniewo
Modernizacja infrastruktury dostawy wody (w tym wymiana rur azbestowych)	Gmina Wiśniewo
Renowacja i konserwacja rowów melioracyjnych	Gmina Wiśniewo, inne podmioty
Zapewnienie możliwości dofinansowań alternatywnych sposobów odprowadzania ścieków (np. przydomowych oczyszczalni ścieków)	Gmina Wiśniewo, mieszkańcy

Doskonalenie i racjonalizowanie systemu gospodarki odpadami	Gmina Wiśniewo, mieszkańcy
Wsparcie działań na rzecz rozbudowy sieci gazowej	Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o., Gmina Wiśniewo, mieszkańcy

Cel strategiczny 1.2.3. Edukacja ekologiczna dostosowana do różnych grup odbiorców

Istotną kwestią w szeroko rozumianej ochronie środowiska jest kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców, szczególnie w odniesieniu do redukcji niskiej emisji, właściwego postępowania z odpadami, gotowości ponoszenia kosztów związanych z OZE lub gromadzeniem wód opadowych itp. Kształtowanie świadomości ekologicznej powinno być realizowane od najmłodszych lat, a znaczącą rolę w tym zakresie powinny pełnić placówki oświatowe i kulturalne. Działalność edukacyjna powinna uwzględniać zasoby przyrodnicze gminy i przeciwdziałanie ich degradacji (m.in. przeciwdziałanie zaśmiecaniu lasów i terenów zielonych).

Cel strategiczny 1.2.3. Edukacja ekologiczna dostosowana do różnych grup odbiorców	
Kierunek działań	Podmiot odpowiedzialny, partnerzy
Wsparcie działań na rzecz utylizacji eternitu oraz likwidacji i zapobieganiu powstawania dzikich wysypisk śmieci	Gmina Wiśniewo, WFOŚiGW, mieszkańcy
Realizacja programów edukacji ekologicznej w szkołach i przedszkolach	Gmina Wiśniewo, placówki oświatowe
Organizacja pikników, festiwali, pokazów, warsztatów i innych form promocji ekologii dla mieszkańców	Gmina Wiśniewo, mieszkańcy, inne podmioty
Gminne akcje sprzątania sołectw, włączenie organizacji pozarządowych, grup nieformalnych, społeczników, ekologów	Gmina Wiśniewo, mieszkańcy
Przeprowadzenie akcji promocyjnej dotyczącej zaangażowania mieszkańców w uporządkowywanie i dbałość o publiczne przestrzenie wspólne	Gmina Wiśniewo, mieszkańcy

Cel strategiczny 1.2.4. Adaptacja do zmian klimatu

Gmina Wiśniewo powinna również podejmować działania mające na celu ochronę przestrzeni gminy przed zmianą klimatu. Do działań tych zaliczyć można m.in. inwestycje z zakresu ochrony przeciwpowodziowej, zwiększenia retencji wodnej czy działania związane z zwiększeniem udziału terenów zielonych, w szczególności na obszarach zabudowanych. Uwzględniono także kierunki działań z zakresu elektromobilności.

Cel strategiczny 1.2.4. Adaptacja do zmian klimatu	
Kierunek działań	Podmiot odpowiedzialny, partnerzy
Wsparcie działań z zakresu retencji wodnej, w tym wsparcie inwestycji służących gromadzeniu i wykorzystywaniu wody opadowej w gospodarstwach domowych	Gmina Wiśniewo, mieszkańcy
Realizacja działań w ramach Planu przeciwdziałania skutkom suszy	Gmina Wiśniewo, mieszkańcy, inne podmioty
Wdrażanie elementów gospodarki obiegu zamkniętego	Gmina Wiśniewo, mieszkańcy, przedsiębiorcy, inne podmioty
Wprowadzenie kompleksowych rozwiązań z zakresu rozwijania elektromobilności (w tym budowa stacji ładowania pojazdów elektrycznych)	Gmina Wiśniewo, mieszkańcy, przedsiębiorcy, inne podmioty

4.1.2. Wykaz kierunków działań i działań w ramach strefy społecznej

Cel strategiczny 2: Podnoszenie jakości świadczonych usług oraz wzmacnianie kapitału ludzkiego

Cel operacyjny 2.1. Zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych

Jednym z zadań gminy jest dbałość o stan i wyposażenie placówek oświatowych oraz zapewnienie ich dostępności dla wszystkich chętnych. W perspektywie do 2030 roku należy prowadzić działania na rzecz modernizacji i rozbudowy placówek oświatowych, wraz z ich doposażeniem w sprzęt informatyczny.

Cel strategiczny 2.1.1.: Wysoka dostępność i dobra jakość szkolnictwa

Gmina powinna realizować działania z zakresu dbałości o wyposażenie placówek oświatowych z terenu gminy. Oferta edukacyjna powinna być dostosowywana do indywidualnych potrzeb uczniów, w tym m.in. rozwijana będzie różnorodna oferta zajęć i programów, zarówno budujących i wzmacniających zainteresowania, uzdolnienia i kompetencje uniwersalne uczniów, jak i wspierających w zakresie pojawiających trudności, czy adresowanych dla uczniów o specjalnych potrzebach. Ważnym elementem jest również zwiększenie oferty zajęć dodatkowych pozalekcyjnych.

Ważną kwestią jest zapewnienie dostępności do placówek opiekuńczych dla najmłodszych (żłobków, przedszkoli) dla wszystkich chętnych.

Podniesienie poziomu edukacji może być również prowadzone poprzez stały rozwój kompetencji kadry pedagogicznej, w tym celu proponowanym działaniem jest organizacja kursów i szkoleń dla nauczycieli rozwijających ich kompetencje w zakresie pracy z uczniami. Istotnym działaniem dotyczącym przede wszystkim edukacji na poziomie podstawowym jest organizacja wyjazdów edukacyjnych dla uczniów lokalnych szkół.

Cel strategiczny 2.1.2.: Wysoka dostępność i dobra jakość szkolnictwa	
Kierunek działań	Podmiot odpowiedzialny, partnerzy
Modernizacja i doposażenie placówek oświatowych oraz terenów przyległych	Gmina Wiśniewo, placówki oświatowe z terenu gminy
Wsparcie funkcjonujących i organizacja nowych przedszkoli zgodnie z bieżącymi potrzebami	Gmina Wiśniewo, placówki oświatowe z terenu gminy
Organizacja formy opieki dla dzieci do lat 3 (np. klub malucha, żłobek)	Gmina Wiśniewo, placówki oświatowe z terenu gminy
Aktywizacja i wsparcie szkół i nauczycieli w organizowaniu i uczestniczeniu w konkursach szkolnych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym	Gmina Wiśniewo, placówki oświatowe z terenu gminy
Wsparcie rozwoju oferty zajęć pozalekcyjnych dedykowanych dzieciom i młodzieży szkolnej	Gmina Wiśniewo, placówki oświatowe z terenu gminy
Organizacja kursów i szkoleń dla nauczycieli rozwijających ich kompetencje	Gmina Wiśniewo, placówki oświatowe z terenu gminy

Cel operacyjny 2.2. Zapewnienie efektywnej pomocy społecznej i opieki zdrowotnej

Jednym z działań gminy jest wsparcie mieszkańców znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych poprzez wsparcie finansowe oraz stworzenie odpowiedniego zaplecza.

W związku z ogólnopolską tendencją starzenia się społeczeństwa, również na terenie gminy liczba osób starszych, często samotnych i schorowanych będzie wzrastać. W związku z tym należy

w perspektywie do 2030 roku podejmować kroki związane z rozszerzeniem wsparcia dla seniorów, ale także ich opiekunów.

Cel strategiczny 2.2.1. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dla osób znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych oraz osób z niepełnosprawnościami

Na terenie gminy obserwuje się spadek liczby rodzin oraz osób korzystających z pomocy społecznej. Jednakże wśród beneficjentów pomocy społecznej widoczne jest nawarstwianie się problemów społecznych (w szczególności ubóstwa). Strategia postępowania w obszarze bezpieczeństwa społecznego będzie się opierać na racjonalnej, adekwatnej do potrzeb i nowoczesnej polityce społecznej. Ponadto gmina powinna zwiększać poprawiać komfort życia osób z niepełnosprawnościami.

Cel strategiczny 2.2.1. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dla osób znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych oraz osób z niepełnosprawnościami	
Kierunek działań	Podmiot odpowiedzialny, partnerzy
Rozwój bazy mieszkań socjalnych i komunalnych w różnych miejscach gminy	Gmina Wiśniewo, GOPS
Integracja i współdziałanie instytucji i organizacji zajmujących się problemami społecznymi	Gmina Wiśniewo, GOPS
Przeciwdziałanie i zwalczanie kryzysów w rodzinie, m.in. wsparcie dzienne, asysta rodziny, wsparcie osób i rodzin z problemami uzależnień, przeciwdziałanie i zwalczanie przemocy, grupy wsparcia, pomoc psychologiczna, terapeutyczna, rehabilitacyjna i inna	Gmina Wiśniewo, GOPS
Realizacja działań mających na celu integrację osób niepełnosprawnych, ich opiekunów i rodzin ze środowiskiem lokalnym poprzez organizację i dofinansowanie wydarzeń o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, rekreacyjnym i turystycznym	Gmina Wiśniewo, GOPS
Zwiększanie dostępności architektonicznej dla osób z niepełnosprawnościami i ze szczególnymi potrzebami (likwidacja progów, barier)	Gmina Wiśniewo
Dostosowanie usług administracyjnych Urzędu Miejskiego i gminnych jednostek publicznych do wymagań osób z niepełnosprawnościami i ze szczególnymi potrzebami	Gmina Wiśniewo

Cel strategiczny 2.2.2. Dostępna publiczna i niepubliczna opieka zdrowotna oraz wsparcie opieki senioralnej

W zakresie ochrony zdrowia mieszkańców gminy, jednym z najważniejszych zadań, stojących przed organizatorami opieki zdrowotnej, pozostaje poprawa poziomu zdrowia i związanej z nim jakości życia, m.in. poprzez doskonalenie jakości i dostępności usług ochrony i profilaktyki zdrowia, organizowanie i wspieranie akcji, programów profilaktycznych, badań i konsultacji medycznych dla mieszkańców, a także kształtowanie, promocja postaw, aktywna edukacja na rzecz zdrowego stylu życia. Problemy związane z opieką zdrowotną mają zasięg ogólnokrajowy.

Przeprowadzona analiza wskaźników demograficznych wskazała na tendencje starzenia się społeczeństwa gminy Wiśniewo. Ze względu na prognozowane tendencje demograficzne i zmiany w strukturze populacji gminy, szczególnym odbiorcom usług będą osoby starsze i z niepełnosprawnościami, a także ich bliscy i opiekunowie. Wyzwaniem są działania ukierunkowane na wydłużenie czasu i zwiększenie komfortu ich przebywania w środowisku domowym, poprawę opieki medycznej, zagwarantowanie odpowiedniej jakości usług pielęgnacyjnych i pomocy wytchnieniowej.

Na terenie gminy nie funkcjonuje placówka dziennego domu pobytu dla seniorów. Jednakże ze względu na niekorzystne i pogłębiające się trendy demograficzne koniecznym jest uruchomienie tego typu obiektu.

Cel strategiczny 2.2.2. Dostępna publiczna i niepubliczna opieka zdrowotna oraz wsparcie opieki senioralnej

Kierunek działań	Podmiot odpowiedzialny, partnerzy
Wsparcie działań na rzecz podniesienia dostępności do podstawowej służby zdrowia i lekarzy specjalistów wraz z zakupem nowoczesnego sprzętu medycznego wykorzystywanego do świadczenia usług ochrony zdrowia na najlepszym poziomie	Gmina Wiśniewo, placówki medyczne
Organizowanie i wspieranie akcji, programów profilaktycznych, badań i konsultacji medycznych dla mieszkańców	Gmina Wiśniewo, placówki medyczne
Rozszerzenie oferty dla seniorów, wymagających częściowego wsparcia i pomocy, która spowoduje zwiększenie ich aktywnego udziału w życiu społecznym gminy	Gmina Wiśniewo
Utworzenie Dziennego Domu Seniora	Gmina Wiśniewo
Wsparcie osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, a także ich bliskich i opiekunów, w tym działania ukierunkowane na wydłużenie czasu i zwiększenie komfortu ich przebywania w środowisku domowym, opieka medyczna i usługi pielęgnacyjne oraz pomoc wytchnieniowa	Gmina Wiśniewo, placówki medyczne, inne podmioty

Cel operacyjny 2.3. Rozwój infrastruktury kulturalnej i rekreacyjnej połączony z integracją mieszkańców

Na terenie gminy istnieje potrzeba dalszego zagospodarowania przestrzeni i miejsc na cele rekreacyjne m.in. poprzez budowę lub remont np. siłowni zewnętrznych, placów zabaw, miejsc wspólnej rekreacji. Wpłynie to na stworzenie atrakcyjnych przestrzeni dla bezpiecznego przebywania dzieci i młodzieży z terenu gminy.

Oferta kulturalna oraz sportowa jest urozmaicona, ale wymaga podjęcia inicjatyw na rzecz jej rozszerzenia, z szczególnym uwzględnieniem oferty sportowej dla dzieci i młodzieży. Gmina powinna kontynuować działania na rzecz integracji mieszkańców m.in. dzięki organizowanym wydarzeniom kulturalnym dla mieszkańców i gości we wszystkich grupach wiekowych.

Cel strategiczny 2.3.1. Budowa, remont i zagospodarowanie obiektów kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych

Oferta kulturalna na terenie gminy powinna być stale poszerzana i dostosowana do realnych potrzeb i oczekiwań mieszkańców.

Cel strategiczny 2.3.1. Budowa, remont i zagospodarowanie obiektów kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych	
Kierunek działań	Podmiot odpowiedzialny, partnerzy
Budowa, zagospodarowanie placówek typ świetlice środowiskowe	Gmina Wiśniewo
Rozwój i modernizacja infrastruktury rekreacyjnej i sportowej, m.in. siłownie na wolnym powietrzu, place zabaw	Gmina Wiśniewo
Stworzenia miejsca aktywności dla młodzieży (miejsce nauki / spotkań dedykowane bezpośrednio dla młodzieży i przez nią współzarządzane)	Gmina Wiśniewo, mieszkańcy
Wsparcie klubów i organizacji sportowych – w zakresie inwestycji, profesjonalizacji, ale też poszerzania oferty o nowe dyscypliny i nowe grupy docelowe	Gmina Wiśniewo, organizacje sportowe

Cel strategiczny 2.3.2. Budowanie tożsamości lokalnej mieszkańców gminy

Gmina cechuje się wysokim poziomem integracji społecznej. Systematycznie wzrasta liczba imprez kulturalnych, jak również liczba ich uczestników. Działania na rzecz integracji społecznej wszystkich grup wiekowych powinny być kontynuowane i rozszerzane.

Cel strategiczny 2.3.2. Budowanie tożsamości lokalnej mieszkańców gminy

Kierunek działań	Podmiot odpowiedzialny, partnerzy
Organizowanie imprez i wydarzeń kulturalnych dla wszystkich grup wiekowych w różnych obszarach kultury, z szczególnym uwzględnieniem inicjatyw dla młodzieży z terenu gminy	Gmina Wiśniewo, mieszkańcy
Organizacja i współorganizacja imprez sportowych i rekreacyjnych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym, o różnym charakterze	Gmina Wiśniewo, mieszkańcy
Ochrona i promocja niematerialnego dziedzictwa kulturowego, w szczególności dla zachowania i budowy tożsamości lokalnej mieszkańców – twórcy, animatorzy, artyści, zespoły, tradycje, rzemiosło, wydarzenia itp.	Gmina Wiśniewo, mieszkańcy

Cel strategiczny 2.3.3. Usprawnienie funkcjonowania administracji oraz prawidłowy system komunikacji między mieszkańcami, a organizacjami samorządowymi i jednostkami organizacyjnymi

Sprawnie działający Urząd to podstawa prawidłowego funkcjonowania gminy. Istotnym elementem jest komunikacja pomiędzy władzami gminy, a mieszkańcami w szczególności podczas realizacji kluczowych inwestycji na terenie gminy.

Cel strategiczny 2.4.1. Usprawnienie funkcjonowania administracji oraz prawidłowy system komunikacji między mieszkańcami, a organizacjami samorządowymi i jednostkami organizacyjnymi	
Kierunek działań	Podmiot odpowiedzialny, partnerzy
Cyfryzacja zasobów gminnych i doposażenie w sprzęt informatyczny	Gmina Wiśniewo
Rozwój e-usług administracyjnych i popularyzacja korzystania z nich wśród mieszkańców	Gmina Wiśniewo, mieszkańcy
Budowanie poczucia odpowiedzialności mieszkańców za gminę – angażowanie w procesy decyzyjne, konsultowanie ważnych decyzji z mieszkańcami	Gmina Wiśniewo, mieszkańcy
Szerokie konsultacje podczas opracowywania dokumentów planistycznych, odpowiadania na potrzeby mieszkańców	Gmina Wiśniewo, mieszkańcy
Realizacja inwestycji w oparciu o potrzeby mieszkańców	Gmina Wiśniewo, mieszkańcy

Aktywna współpraca Urzędu Gminy z ościennymi gminami i podmiotami, których działalność ma wpływ na gminę

Gmina Wiśniewo, gminy ościenne,
inne podmioty

4.1.3. Wykaz kierunków działań i działań w ramach strefy gospodarczej

Cel strategiczny 3: Rozwój lokalnej przedsiębiorczości

Cel operacyjny 3.1. Dobre warunki dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości

Gminę Wiśniewo cechuje niski poziom przedsiębiorczości. Jednocześnie gminę cechuje korzystne położenie geograficzne, komunikacyjne oraz bliskość dużych ośrodków miejskich co sumarycznie wpływa na potencjał rozwoju przedsiębiorczości.

Cel strategiczny 3.1.1. Zapewnienie przestrzeni i zaplecza pod rozwój przedsięwzięć gospodarczych i inwestycji

Założenia Strategii zakładają działania w zakresie aktywizacji zawodowej mieszkańców m.in. poprzez organizację kursów i szkoleń skierowanych do przedsiębiorców, w tym w zakresie pozyskiwania środków z funduszy pomocowych, rozwoju umiejętności, wykorzystania nowoczesnych technologii cyfrowych i umiejętności językowych. W kontekście konieczności zwalczania bezrobocia i wspierania aktywizacji zawodowej mieszkańców, niezbędne jest podjęcie działań zmierzających do podnoszenia poziomu wiedzy i umiejętności zawodowych zwłaszcza młodzieży i osób starszych, przeciwdziałając wykluczeniu społecznemu tych grup zawodowych.

Cel strategiczny 3.1.1. Zapewnienie przestrzeni i zaplecza pod rozwój przedsięwzięć gospodarczych i inwestycji

Kierunek działań	Podmiot odpowiedzialny, partnerzy
------------------	-----------------------------------

Stworzenie systemu zachęt dla inwestorów (m.in. ulgi podatkowe)	Gmina Wiśniewo, przedsiębiorcy
Przygotowanie katalogu inwestycji istotnych z punktu widzenia gminy, możliwych do realizacji w formie Partnerstwa Publiczno – Prywatnego	Gmina Wiśniewo, przedsiębiorcy
Udostępnianie informacji na temat uzbrojenia działek pod inwestycje	Gmina Wiśniewo
Organizacja spotkań informacyjnych z doradcami zawodowymi	Gmina Wiśniewo, Powiatowy Urząd Pracy
Wsparcie osób chcących rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej	Gmina Wiśniewo, Powiatowy Urząd Pracy

Cel strategiczny 3.1.2. Wsparcie rolnictwa

W ramach celu strategicznego planuje się zaakcentowanie funkcji rolniczej gminy, przede wszystkim poprzez promowanie lokalnych, naturalnych i ekologicznych wyrobów rolno-spożywczych oraz doradztwo i szkolenia dla podmiotów rozpoczynających lub rozwijających taką produkcję. Dużą szansą dla gminy jest rozwój agroturystyki połączonej z ekoturystyką. Daje to możliwość aktywizacji gospodarstw rolnych oraz wzrostu dochodu z prowadzenia pozarolniczej działalności. Gmina będzie także wspierać i propagować wszelkie inicjatywy zmierzające do rozwoju podmiotów działających na rynku rolno-spożywczym oraz dystrybucji lokalnych produktów, gdyż pozwoli to na uzyskanie nowych miejsc pracy i wyższych efektów z posiadanego arealu rolnego.

Cel strategiczny 3.1.2. Wsparcie rolnictwa	
Kierunek działań	Podmiot odpowiedzialny, partnerzy
Wsparcie drobnych producentów rolnych oraz promocja i wykorzystanie lokalnych produktów podczas imprez organizowanych przez gminę	Gmina Wiśniewo, rolnicy
Wspieranie przedsiębiorczości rolniczej i okołorolniczej	Gmina Wiśniewo, rolnicy
Rozwijanie współpracy z instytucjami okołorolniczymi na rzecz poprawy konkurencyjności gospodarstw rolnych	Gmina Wiśniewo, rolnicy

Cel operacyjny 2: Rozwój oferty turystycznej

Gmina Wiśniewo posiada niewykorzystany potencjał turystyczny, który dzięki odpowiednim działaniom władz samorządowych i partnerów może zostać wykorzystany i wpłynąć na rozwój turystyki na terenie gminy.

Cel strategiczny 3.2.1. Zwiększenie potencjału turystycznego dzięki nowym atrakcjom oraz zapleczu turystycznemu oraz promocji turystycznej gminy

W związku z obserwowanym ogólnokrajowym trendem rozwoju turystyki aktywnej gmina powinna przygotować ofertę szlaków turystycznych przez ich budowę jak i doposażenie w punkty wypoczynkowe, stacje naprawy rowerów, parkingi rowerowe. Odpowiednie oznakowanie szlaków turystycznych dodatkowo wpłynie na ich atrakcyjność.

Dodatkowo należy realizować działania związane z modernizacją cennych obiektów zabytkowych z terenu gminy, które przyczynią się do dodatkowego zwiększenia atrakcyjności turystycznej obszaru.

Cel strategiczny 3.2.1. Zwiększenie potencjału turystycznego dzięki nowym atrakcjom oraz zapleczu turystycznemu oraz promocji turystycznej gminy	
Kierunek działań	Podmiot odpowiedzialny, partnerzy
Utrzymanie szlaków turystycznych	Gmina Wiśniewo
Zagospodarowanie stawów wiejskich na cele rekreacyjno - turystyczne	Gmina Wiśniewo, właściciele, inne podmioty
Stworzenie kompleksu tras rowerowych w oparciu o największe atrakcje gminy oraz połączenie tras z gminami sąsiednimi	Gmina Wiśniewo, sąsiednie gminy
Renowacja i konserwacja zabytków	Gmina Wiśniewo, właściciele, inne podmioty
Kreowanie i wykorzystywanie produktów lokalnych, w szczególności w oparciu o dziedzictwo i tradycje	Gmina Wiśniewo
Tworzenie warunków dla podmiotów prywatnych na rzecz rozwoju i modernizacji infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej na terenie gminy oraz rozwoju branży usługowej	Gmina Wiśniewo

5. Obszary strategicznej interwencji

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, obszar strategicznej interwencji to obszar będący przedmiotem koncentracji działań polityki rozwoju ukierunkowanej terytorialnie. Podejmowanie przytoczonej strategicznej interwencji wiąże się z jednej strony z wyrównywaniem szans obszarów zmarginalizowanych w celu równoważenia poziomu życia mieszkańców i zapewnienia spójności w gospodarce, a z drugiej strony ze wspieraniem rozwiniętych już obszarów tak, aby były bardziej konkurencyjne i efektywne, co oznacza, że de facto jest to urzeczywistnienie rozwoju zrównoważonego terytorialnie.

Nowe podejście do polityki regionalnej zakłada odejście od wspierania całego kraju czy regionów w jednolity sposób na rzecz większego różnicowania interwencji w zależności od problemów i potencjałów poszczególnych obszarów.

Takie podejście przekłada się na bardziej precyzyjne wyznaczenie OSI z punktu widzenia priorytetów polityki rozwoju, jak również na tworzenie instrumentów terytorialnych dopasowanych do ich specyficznych potrzeb rozwojowych. OSI wyznaczone i wspierane na poziomie regionalnym mają pełnić dodatkową funkcję wobec OSI wskazanych na poziomie krajowym.

Osi regionalne

W Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ zidentyfikowano obszary strategicznej interwencji (OSI), na podstawie definicji określonej w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju – jako obszary o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do których jest kierowana interwencja publiczna.

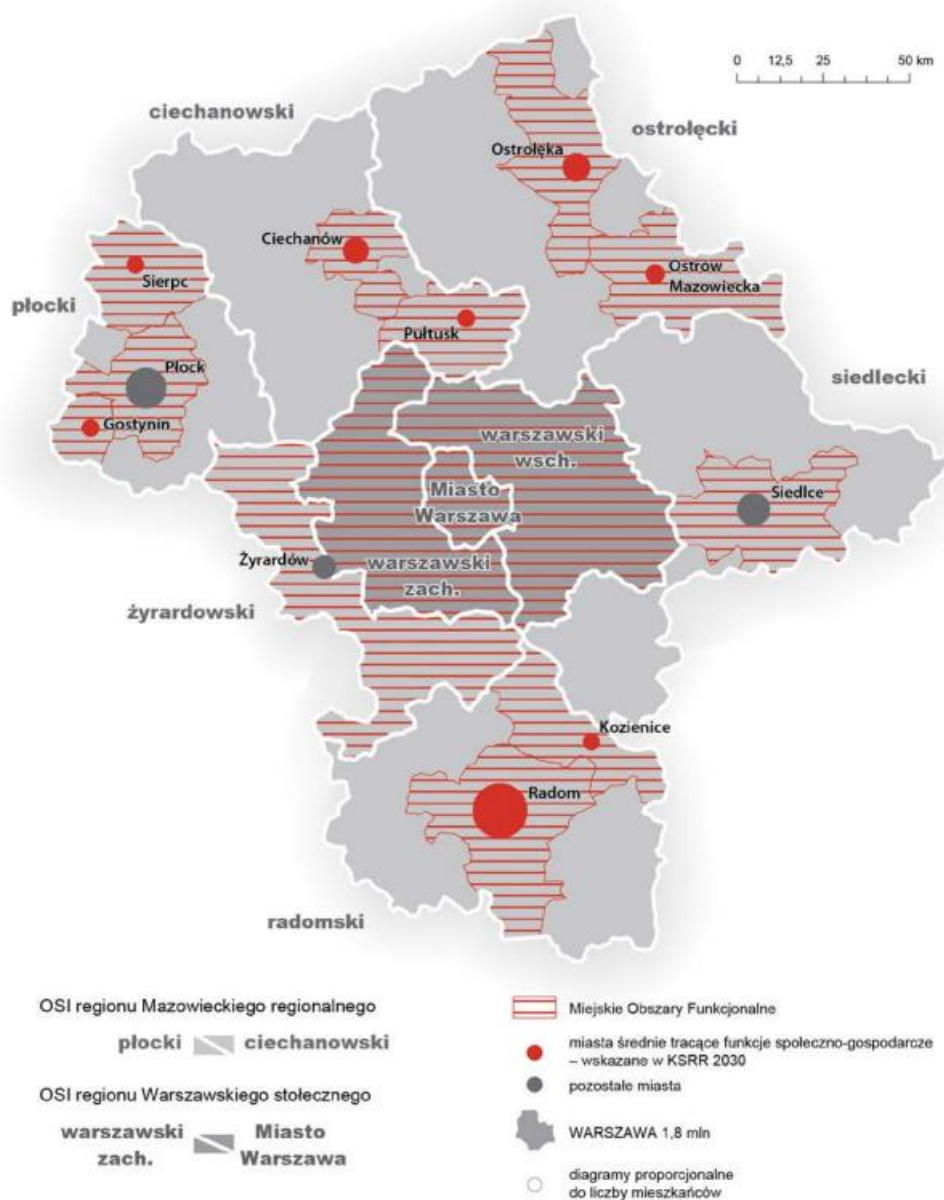
W związku z powyższym, w województwie mazowieckim na poziomie regionalnym zostały wyznaczone dwa typy OSI:

-problemowe – podregiony NUTS 3:

- w regionie Mazowieckim regionalnym: ciechanowski, ostrołęcki, płocki, radomski, siedlecki, żyrardowski,
- w regionie Warszawskim stołecznym: warszawski zachodni, warszawski wschodni i miasto Warszawa,

- bieguny wzrostu – miejskie obszary funkcjonalne:

- miejski obszar funkcjonalny Warszawy (region Warszawski stołeczny) jako istniejący biegun wzrostu,
- miejskie obszary funkcjonalne miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz Płocka, Siedlec i Żyrardowa jako potencjalnych biegunów wzrostu.

Rysunek 2. Obszary strategicznej interwencji województwa mazowieckiego.

Obszar gminy Wiśniewo nie został objęty obszarami strategicznej interwencji zgodnie z zapisami Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+.

Osi lokalne

6. Model struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy

6.1. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Najważniejsze zalecenia dotyczące polityki przestrzennej w odniesieniu do poszczególnych elementów przestrzeni gminy Wiśniewo przedstawiono poniżej:

- rozwój budownictwa mieszkaniowego i usług poprzez podnoszenie rangi funkcji mieszkaniowo-usługowej gminy,
- kreowanie przestrzeni publicznych o wysokich standardach urbanistycznych w ramach centrum administracyjnego i usługowego w Wiśniewie oraz w miarę potrzeb w pozostałych miejscowościach gminy,
- wykorzystanie atrakcyjnych krajobrazowo terenów dla rozwoju usług turystyki i rekreacji indywidualnej,
- utrzymanie funkcji rolniczej gminy na obszarach do tego predysponowanych poprzez zachowanie przestrzeni dla rozwoju rolnictwa i tworzenie warunków dla produkcji rolno-hodowlanej,
- systematyczne uzupełnienie i dalsza rozbudowa systemów infrastruktury technicznej i drogowej w gminie.

Rekomendacje dla strefy przyrodniczej:

- Zachowanie istniejących wartości środowiska przyrodniczego, z szczególnym poszanowaniem obszarów chronionych,
- Zwiększenie poziomu lesistości przez intensywne zalesianie,
- Intensyfikacja działań na rzecz poprawy wód.

Rekomendacje dla strefy kulturowej:

- Zachowanie i wyeksponowanie istniejących zasobów dziedzictwa kulturowego i krajobrazu, ochrona obiektów i zespołów zabytkowych z umożliwieniem w miarę możliwości ich racjonalnego wykorzystania dla funkcji mieszkaniowych lub turystycznych oraz ochrona stanowisk archeologicznych,
- Harmonijne kształtowanie współczesnej zabudowy, dbałość o ład przestrzenny, nawiązywanie gabarytem i formą architektoniczną do tradycji lokalnych w tym zakresie, szczególnie w obszarach o wysokich wartościach kulturowych,
- Zachowanie terenów otwartych o wysokich wartościach krajobrazowych i ich ochrona przed nadmierną zabudową.

Rekomendacje dla strefy przestrzennej:

- Utrzymanie, aktywizacja i stałe podnoszenie jakości przestrzeni (w tym przestrzeni publicznych),
- Harmonijne kształtowanie systemu zabudowy w oparciu o istniejącą zabudowę mieszkaniową, usługową i produkcyjną i nowe tereny przeznaczone pod zainwestowanie, szczególnie związane z rozwojem gospodarczym gminy,

- Dążenie do utrzymania ciągłego systemu obszarów przyrodniczo czynnych stanowiących powiązania przestrzenne pomiędzy obszarami objętymi ochroną prawną na poziomie ponadlokalnym i lokalnym,
- Rozwój usług turystycznych w oparciu o istniejące zasoby przyrodnicze,
- Ochrona przed nadmierną zabudową terenów otwartych, a w szczególności terenów intensywnie użytkowanych rolniczo,
- Zmiany struktury gospodarstw w kierunku scalania i koncentracji ziemi uprawnej.

Rekomendacje dla strefy transportu:

- Modernizacja i rozbudowa podstawowego głównego układu drogowego gminy,
- Rozwój systemu transportu zbiorowego,
- Rozwój ścieżek rowerowych.

Rekomendacje dla strefy infrastruktury technicznej:

- Poprawa standardu świadczonych usług; w tym zwiększenie niezawodności działania systemów infrastruktury technicznej, szczególnie pozostającej w sferze działań własnych gminy,
- Dalsza rozbudowa systemów infrastruktury technicznej na obszarach istniejącej zabudowy oraz na potencjalnych obszarach rozwoju zainwestowania,
- Intensyfikacja rozwoju sieci kanalizacji sanitarnej,
- Rozbudowa i budowa nowych odcinków sieci gazowej,
- Stałe podnoszenie jakości systemu zbierania, składowania i utylizacji odpadów,
- Utylizacja azbestu.

6.2. Strategia Rozwoju Gminy w odniesieniu do Ustawy Prawo Wodne

Zgodnie z art. 326 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz.U. 2022 poz. 2625, ze zm.), Strategia Rozwoju Gminy Wiśniewo na lata 2023-2030 uwzględnia m.in. ustalenia dokumentów planistycznych, o których mowa w art. 315 pkt 1-3 ww. ustawy:

- plany zarządzania ryzykiem powodziowym,
- plany gospodarowania wodami na obszarze dorzecza,
- plan przeciwdziałania skutkom suszy.

Na terenie gminy Wiśniewo nie planuje się żadnych działań w zaktualizowanym Planie zarządzania ryzykiem powodziowym, przyjętym rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022r. (Dz. U. z 2022r. poz. 2739), który obowiązuje od dnia 23.03.2023 r.

Plany gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

W odniesieniu do Planów gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, w poniższej tabeli przedstawiono informacje na temat jednolitych części wód powierzchniowych (jcwp) oraz jednolitych części wód podziemnych (jcwpd) zlokalizowanych w granicach gminy, a także działań przypisanych poszczególnym jcwp i jcwpd w II aktualizacji planów gospodarowania wodami.

Tabela 1. Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych w granicach gminy Wiśniewo wraz z przypisanymi celami i działaniami środowiskowymi.

Kod JCWP	Nazwa	Stan ogólny JCWP	Przypisane cele środowiskowe
RW200010268659	Łydynia do Pławnicy	zły	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D dobry stan chemiczny
RW200010268469	Sewerynka	zły	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D dobry stan chemiczny
RW200015268449	Seracz	zły	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny
RW20001626847	Mławka od Krupionki do Przylepnicy	zły	dobry potencjał ekologiczny dobry stan chemiczny

Tabela 2. Charakterystyka jednolitych części wód podziemnych w granicach gminy Wiśniewo wraz z przypisanymi celami i działaniami środowiskowymi.

Kod JCWP	Stan ogólny JCWPd	Przypisane cele środowiskowe
GW200049	dobry	dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy

Wszystkie jednolite części wód powierzchniowych znajdujące się w granicach gminy Wiśniewo odznaczają się stanem ogólnym określonym jako zły; większość działań wskazanych do realizacji w II aktualizacji planów gospodarowania wodami, dotyczy przede działań kontrolnych oraz związanych z modernizacją i rozbudową infrastruktury wodno – ściekowej.
Stan wód podziemnych określono jako dobry.

7. Spójność założeń Strategii z kierunkami ujętymi w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+

Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ stanowi podstawowy i nadrzędny dokument strategiczny regionu. Określone w Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ działania są punktem wyjścia do formułowania zapisów regionalnego programu operacyjnego oraz innych dokumentów województwa mazowieckiego kształtujących politykę rozwoju regionu. Struktura celów rozwojowych została przedstawiona poniżej.

WIZJA Mazowsze z Warszawą, Warszawa ku Europie					
CEL GŁÓWNY Zapewnienie wysokiej jakości życia poprzez trwały i zrównoważony przestrzennie rozwój województwa, służący wzrostowi znaczenia regionu w Europie i na świecie, przy poszanowaniu zasobów środowiska					
Obszar	GOSPODARKA	DOSTĘPNOŚĆ	ŚRODOWISKO I ENERGETYKA	SPOŁECZEŃSTWO	KULTURA I DZIEDZICTWO
Nazwa celu	Konkurencyjne i innowacyjne Mazowsze	Dostępne i mobilne Mazowsze	Zielone, niskoemisyjne Mazowsze	Mazowsze zintegrowane społecznie	Mazowsze bogate kulturowo
Opis celu	Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii	Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu przy ograniczeniu presji na przestrzeń i środowisko, kształtowanie ładu przestrzennego	Poprawa stanu środowiska poprzez racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody	Poprawa jakości i dostępności do usług społecznych oraz wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego w ramach nowoczesnej gospodarki	Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału kulturowego i turystycznego dla rozwoju województwa i poprawy jakości życia
Wymiar terytorialny	OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO				

Tabela 3. Analiza spójności założeń przedmiotowej Strategii z Strategią na szczeblu wojewódzkim.

Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+	Strategia Rozwoju Gminy Wiśniewo na lata 2023-2030 (Analiza spójności)
Obszar: gospodarka	Cel strategiczny 3.1.1. Zapewnienie

Kierunki działań (priorytetowe): 1. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości 2. Rozwój zintegrowanego systemu sprzyjającego generowaniu i absorpcji innowacji 3. Cyfryzacja gospodarki	przestrzeni i zaplecza pod rozwój przedsięwzięć gospodarczych i inwestycji
Obszar: dostępność Kierunki działań (priorytetowe): 7. Zwiększenie dostępności transportowej i spójności przestrzennej regionu oraz udziału środków transportu przyjaznych dla środowiska, mieszkańców i przestrzeni 8. Rozwój uporządkowanej sieci osadniczej, sprzyjającej wykorzystaniu transportu zbiorowego i ruchowi niezmotywowanemu	Cel strategiczny 1.1.1. Rozbudowa infrastruktury transportu
Obszar: Środowisko i energetyka Kierunki działań (priorytetowe): 10. Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska 11. Proekologiczna transformacja energetyki 12. Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym i adaptacja do zmian klimatu	Cel strategiczny 1.2.1. Wsparcie mieszkańców w wymianie nieekologicznych i nieefektywnych źródeł ciepła oraz wzrost udziału OZE Cel strategiczny 1.2.4. Adaptacja do zmian klimatu
Obszar: Społeczeństwo Kierunki działań (priorytetowe): 15. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego 16. Podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz zmniejszenie różnic w dostępie do świadczeń zdrowotnych i opiekuńczych	Cel strategiczny 2.2.1. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dla osób znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych oraz osób z niepełnosprawnościami Cel strategiczny 2.2.2. Dostępna publiczna i niepubliczna opieka zdrowotna oraz wsparcie opieki senioralnej

8. System realizacji Strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Prawidłowy proces wdrażania Strategii opiera się na wielu czynnikach. Jednym z kluczowych zadań gminy jest współpraca władz lokalnych z mieszkańcami gminy.

Strategia Rozwoju Gminy Wiśniewo na lata 2023 – 2030 nie stanowi aktu prawa miejscowego, jednak powinna być elementem przewodnim przy dalszych planach rozwojowych gminy. Jako że Strategia jest dokumentem wieloletnim i obejmuje okres 8 lat, wdrażanie strategii powinno odbywać się etapowo. Osobami odpowiedzialnymi za wdrażanie powinny być organy Gminy (w tym Rada Gminy oraz Wójt Gminy, jak i wszystkie jej jednostki organizacyjne).

Organem odpowiedzialnym za realizację dokumentu Strategii jest Wójt. Strategia wdrażana będzie bezpośrednio przez Urząd Gminy, zgodnie z ich kompetencjami oraz przez jednostki organizacyjne Gminy Wiśniewo.

Realizacji Strategii służyć będą narzędzia w postaci strategii sektorowych, funkcjonalnych planów i programów, określające szczegółowo sposoby realizacji celów. Część z nich zostanie oparta o już istniejące dokumenty. Powinny one zostać zaktualizowane w celu dostosowania do nowych celów strategicznych. Realizacja niektórych z tych celów będzie wymagała opracowania nowych polityk, planów lub programów.

Wykaz funkcjonujących dokumentów/polityk na terenie gminy, które będą stanowiły uszczegółowienie zapisów Strategii (stan na koniec 2022 roku):

- Wieloletnia Prognoza Finansowa,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla Gminy Wiśniewo,
- Program ochrony środowiska dla gminy Wiśniewo do 2022 roku,
- Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Wiśniewo na lata 2021-2030,
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii,
- Program współpracy z organizacjami pozarządowymi.

W najbliższych latach rekomenduje się sporządzenie następujących dokumentów/polityk na terenie gminy:

- Plan adaptacji do zmian klimatu (ze względu na obserwowane zmiany klimatyczne na terenie kraju, województwa jak i gminy),
- Strategia rozwoju elektromobilności (Strategia może przyczynić się do wprowadzenia rozwiązań smart city, zwiększenia ilości pojazdów elektrycznych w gminie oraz uatrakcyjnić oraz zwiększyć ruch rowerowy i innymi elektrycznymi środkami transportu),
- Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe (jako wypełnienie obowiązku gminy zgodnie z zapisami ustawy prawo energetyczne).

Wszystkie dokumenty wykonawcze opracowywane na terenie gminy Wiśniewo powinny wykazywać spójność i uwzględniać zapisy przedmiotowej Strategii.

Nowo tworzone dokumenty wykonawcze na terenie gminy Wiśniewo powinny:

- być napisane możliwie przejrzystym językiem, zrozumiałym dla osób niebędących specjalistami w danej dziedzinie,
- być poddane konsultacjom społecznym z mieszkańcami i innymi interesariuszami,
- zawierać co najmniej jedno odniesienie do konkretnego celu strategicznego i kierunku działań przedmiotowej strategii,
- posiadać przypisaną komórkę organizacyjną jako wiodącą, odpowiadającą za realizację dokumentu.

8.1. Monitoring

Proces monitoringu powinien uwzględniać wskaźniki monitoringu przypisane poszczególnym działaniom (wskazane w rozdziale *Oczekiwane rezultaty prowadzonych działań*). Monitoring powinien być prowadzony, co najmniej raz w roku.

Sprawozdawczość *Strategii* zostanie skoordynowana z nałożonym na gminy, zgodnie art. 28a. Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. 2022 poz. 559 ze zm.), obowiązkiem opracowania i przedstawienia w terminie do dnia 31 maja każdego roku raportu o stanie gminy. Raport obejmuje podsumowanie działalności władz samorządowych w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał Rady Gminy.

Monitoring prowadzony będzie w celu zapewnienia ciągłości, prawidłowości i efektywności realizacji strategii – pozwoli to wykryć zagrożenia i ewentualną konieczność modyfikacji planowanych do realizacji zadań lub podmiotów odpowiedzialnych/współpracujących przy realizacji zadań.

Tabela 4. Wskaźniki monitoringu wyznaczone dla strefy przestrzennej.

Strefa przestrzenna

Cel operacyjny 1.1. Poprawa jakości wspólnych przestrzeni gminy

Wskaźnik	Jednostka miary	Oczekiwany trend	Źródło danych
Długość przebudowanych dróg gminnych i wewnętrznych	km	↑	Urząd Gminy Wiśniewo
Długość wybudowanych/zmodernizowanych chodników	km	↑	Urząd Gminy Wiśniewo
Długość ścieżek rowerowych	km	↑	Urząd Gminy Wiśniewo
Liczba nowych miejsc postojowych	szt.	↑	Urząd Gminy Wiśniewo
Liczba zmodernizowanych/wybudowanych punktów oświetlenia ulicznego	szt.	↑	Urząd Gminy Wiśniewo

Liczba zmodernizowanych przystanków autobusowych	szt.	↑	Urząd Gminy Wiśniewo
Cel strategiczny 1.2. Ochrona środowiska na terenie gminy			
Wskaźnik	Jednostka miary	Oczekiwany trend	Źródło danych
Długość sieci wodociągowej	km	↑	Urząd Gminy Wiśniewo
Długość sieci kanalizacyjnej	km	↑	Urząd Gminy Wiśniewo
Liczba przyłączy gazowych	szt.	↑	PSG Sp. z o.o.
Liczba udzielanych dotacji na budowę oczyszczalni przydomowych	szt.	↑	Urząd Gminy Wiśniewo
Liczba działań edukacyjnych z zakresu edukacji ekologicznej	szt.	↑	Urząd Gminy Wiśniewo

Tabela 5. Wskaźniki monitoringu wyznaczone dla strefy społecznej.

Strefa społeczna

Wskaźnik	Jednostka miary	Oczekiwany trend	Źródło danych
Cel operacyjny 2.1.: Zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych			
Liczba nowych dodatkowych zajęć szkolnych pozalekcyjnych	szt.	↑	Placówki oświatowe
Liczba żłobków	szt.	↑	Urząd Gminy Wiśniewo
Liczba miejsc w obiektach przedszkolnych	szt.	↑	Urząd Gminy Wiśniewo
Liczba nowych zajęć dodatkowych o charakterze sportowo-rekreacyjnym	szt.	↑	Placówki oświatowe, kultury
Liczba doposażonych placówek oświatowych	liczba placówek	↑	Urząd Gminy Wiśniewo
Cel operacyjny 2.2. Zapewnienie efektywnej pomocy społecznej i opieki zdrowotnej			
Wskaźnik	Jednostka miary	Oczekiwany trend	Źródło danych
Liczba obiektów użyteczności publicznej dostosowanych do osób niepełnosprawnych	szt.	↑	Urząd Gminy Wiśniewo

Liczba placówek świadczących usługi medyczne	szt.	↑	Urząd Gminy Wiśniewo
Liczba programów prozdrowotnych realizowanych w gminie	szt.	↑	Urząd Gminy Wiśniewo
Liczba mieszkań komunalnych i socjalnych	szt.	↑	Urząd Gminy Wiśniewo
Cel operacyjny 2.3. Rozwój infrastruktury kulturalnej i rekreacyjnej			
Wskaźnik	Jednostka miary	Oczekiwany trend	Źródło danych
Liczba Domów Dziennego Pobytu Seniora	szt.	↑	Urząd Gminy Wiśniewo
Liczba nowych świetlic środowiskowych	szt.	↑	Urząd Gminy Wiśniewo
Liczba nowych obiektów infrastruktury rekreacyjnej (placów zabaw, siłowni zewnętrznych itp.)	szt.	↑	Urząd Gminy Wiśniewo
Liczba nowych przyszkolnych obiektów sportowych	szt.	↑	Urząd Gminy Wiśniewo
Cel operacyjny 2.4. Wzrost bezpieczeństwa mieszkańców oraz podnoszenie jakości funkcjonowania administracji			
Wskaźnik	Jednostka miary	Oczekiwany trend	Źródło danych
Liczba zorganizowanych konsultacji społecznych z mieszkańcami	szt.	↑	Urząd Gminy Wiśniewo
Liczba publikacji na stronie Urzędu Gminy	szt.	↑	Urząd Gminy Wiśniewo

Tabela 6. Wskaźniki monitoringu wyznaczone dla strefy gospodarczej.

Strefa gospodarcza

Wskaźnik	Jednostka miary	Oczekiwany trend	Źródło danych
Cel operacyjny 3.1. Dobre warunki dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości			
Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	szt.	↑	GUS
Powierzchnia nowych terenów inwestycyjnych	ha	↑	Urząd Gminy Wiśniewo

Liczba zorganizowanych spotkań informacyjnych z doradcami zawodowymi	szt.	↑	Urząd Gminy Wiśniewo
Cel operacyjny 3.2.: Rozwój oferty turystycznej			
Wskaźnik	Jednostka miary	Oczekiwany trend	Źródło danych
Długość nowych szlaków/tras turystycznych	km	↑	Urząd Gminy Wiśniewo
Liczba nowych atrakcji turystycznych	szt.	↑	Urząd Gminy Wiśniewo
Liczba obiektów noclegowych	szt.	↑	BDL
Liczba obiektów gastronomicznych	szt.	↑	BDL

8.2. Ewaluacja

Ewaluacja Strategii dotyczy oceny stopnia realizacji założeń Strategii oraz jej wpływu na wszelkie dziedziny życia społeczno-gospodarczego. Ewaluacja musi także odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu Strategia rozwiązuje realne problemy gminy i jej mieszkańców.

Ewaluacja Strategii Rozwoju Gminy Wiśniewo na lata 2023 – 2030 będzie opierać się na trzech rodzajach ocen:

- ocena przed realizacją działań (ex ante) – odpowiada na pytanie: Czy i w jaki sposób *Strategia* przyczyni się do poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej na terenie gminy?
- ocena w trakcie realizacji działań (on-going) - odpowiada na pytanie: Czy przyjęte cele i podjęte w ich następstwie działania zmierzają we właściwym kierunku?
- ocena po realizacji działań (ex post) - ocena długoterminowego wpływu *Strategii* odpowiada na pytanie: Czy efekty wynikłe z zastosowania *Strategii* są trwałe?

W wyniku prowadzonych działań ewaluacyjnych może okazać się, że *Strategia* wymaga aktualizacji. Aktualizacja obowiązującej strategii powinna zostać przeprowadzona w przypadku zasadniczej zmiany uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych, wpływających na rozwój społeczno-gospodarczy oraz przestrzenny gminy.

Sugeruje się, aby ocena zasadności przeprowadzenia aktualizacji *Strategii* przeprowadzana była minimum co 5 lat.

9. Ramy finansowe i źródła finansowania

Potencjalne źródła finansowania zaplanowanych w Strategii Rozwoju Gminy Wiśniewo na lata 2023 – 2030 kierunków działań:

- środki własne JST (środki pochodzące z budżetu gminy), jest to jedno z podstawowych źródeł finansowania działań przewidzianych w niniejszej Strategii. Środki własne JST zapewniają zarówno całkowite finansowanie niektórych inwestycji, jak również stanowią wkład własny w przypadku realizacji zadań współfinansowanych ze środków UE,
- środki unijne – pozyskanie funduszy z programów krajowych oraz Funduszy Europejskich dla Mazowsza na lata 2021-2027, m.in. w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego, a także nowego Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji,

- inne fundusze ze źródeł europejskich, np. fundusze norweskie i fundusze, Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- środki pochodzące z budżetu państwa – m.in. środki celowe w ministerstwach, dedykowane fundusze i programy, np. Fundusz Inicjatyw Obywatelskich,
- środki funduszy celowych w tym: Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, Banku Gospodarstwa Krajowego, Funduszu Pracy, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej,
- środki sektora prywatnego (m.in. środki inwestorów prywatnych, formuła partnerstwa publiczno - prywatnego, fundusze sektora pozarządowego).

Jednym z najważniejszych źródeł finansowania założeń Strategii będą środki w ramach **Funduszy Europejskich dla Mazowsza na lata 2021-2027**.

Kolejnym ważnym instrumentem będzie **Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji**, mający na celu wspieranie terytoriów najbardziej dotkniętych skutkami transformacji w kierunku neutralności klimatycznej i zapobieganie narastaniu dysproporcji regionalnych, ustanowiony w ramach polityki spójności. Finansowane są projekty, które obniżą społeczno-gospodarcze koszty dla tych społeczności, które są w dużym stopniu zależne od paliw kopalnych lub wysokoemisyjnych gałęzi przemysłu. Fundusz ma pomóc ograniczyć negatywne skutki społeczne, gospodarcze oraz środowiskowe transformacji energetycznej.

Gmina Wiśniewo korzystać będzie także z ważnych programów krajowych z budżetu Państwa:

- Programy Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu,
- Programy Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej: m.in. "Aktywni plus", Program Posiłków w szkole i w domu na lata 2019-2023, Solidarnościowy Fundusz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych,
- Fundusz Dróg Samorządowych,
- Fundusz Inwestycji Lokalnych,
- Program Mieszkanie +,
- Program Inwestycji Strategicznych Polski Ład,
- Program Senior +,
- Program Maluch +,
- Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030.

Harmonogram finansowy najważniejszych inwestycji na terenie gminy Wiśniewo w perspektywie do 2030 roku przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 7. Harmonogram finansowy realizacji głównych inwestycji na terenie gminy Wiśniewo.

Planowana inwestycja	Lata realizacji								Orientacyjne koszty realizacji [tyś. zł]	Możliwe środki finansowe
	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030		
Modernizacje, przebudowy i rozbudowy sieci drogowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą									20 000,00	Środki własne, wsparcie środków krajowych i unijnych
Budowa/modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie Gminy									3 000,00	Środki własne, wsparcie środków krajowych i unijnych
Zagospodarowanie sieci dróg rowerowych z odpowiednią infrastrukturą rowerową									5 000,00	Środki własne, wsparcie środków krajowych i unijnych
Modernizacja/termomodernizacja budynków gminnych oraz budynków komunalnych wraz z wykorzystaniem OZE									10 000,00	Środki własne, wsparcie środków krajowych i unijnych
Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej									5 000,00	Środki własne, wsparcie środków krajowych i unijnych
Budowa, rozbudowa sieci kanalizacyjnej									20 000,00	Środki własne, wsparcie środków krajowych i unijnych
Utylizacja wyrobów azbestowych									5 000,00	Środki własne, wsparcie środków krajowych i unijnych
Budowa/remont nowych placów zabaw, siłowni zewnętrznych, miejsc									2 000,00	Środki własne, wsparcie środków

Planowana inwestycja	Lata realizacji								Orientacyjne koszty realizacji [tys. zł]	Możliwe środki finansowe
	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030		
rekreacji (wiat, punktów spotkań)										krajowych i unijnych
Organizacja Dziennego Domu Seniora									1 000,00	Środki własne, wsparcie środków krajowych i unijnych
Organizacja miejsca wparcia dla dzieci do lat 3									500,00	Środki własne, wsparcie środków krajowych i unijnych
Modernizacja, organizacja nowych obiektów typu świetlice środowiskowe									1 500,00	Środki własne, wsparcie środków krajowych i unijnych
Rozbudowy, modernizacje i remonty obiektów oświatowych									20 000,00	Środki własne, wsparcie środków krajowych i unijnych

Spis tabel, wykresów, rysunków

<i>Tabela 1. Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych w granicach gminy Wiśniewo wraz z przypisanymi celami i działaniami środowiskowymi.</i>	<i>41</i>
<i>Tabela 2. Charakterystyka jednolitych części wód podziemnych w granicach gminy Wiśniewo wraz z przypisanymi celami i działaniami środowiskowymi.</i>	<i>41</i>
<i>Tabela 3. Analiza spójności założeń przedmiotowej Strategii z Strategią na szczeblu wojewódzkim..</i>	<i>42</i>
<i>Tabela 4. Wskaźniki monitoringu wyznaczone dla strefy przestrzennej.</i>	<i>45</i>
<i>Tabela 5. Wskaźniki monitoringu wyznaczone dla strefy społecznej.</i>	<i>46</i>
<i>Tabela 6. Wskaźniki monitoringu wyznaczone dla strefy gospodarczej.</i>	<i>47</i>
<i>Tabela 7. Haromonogram finansowy realizacji głównych inwestycji na terenie gminy Wiśniewo.</i>	<i>50</i>
<i>Rysunek 1. Położenie gminy Wiśniewo na tle powiatu mławskiego.</i>	<i>5</i>
<i>Rysunek 2. Obszary strategicznej interwencji województwa mazowieckiego.</i>	<i>38</i>